

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Research Article / Araştırma Makalesi

Financial Performance Analysis in the Food and Beverage Service Sector Through Financial Ratios: A Comparison Between BIST Companies and Sectoral Averages

*Yiyecek ve İçecek Hizmeti Sektöründe Finansal Performansın Oran Analiziyle İncelenmesi: BİST Şirketleri ve Sektör Karşılaştırması**

Mehmet Beyazgül**

Abstract: The aim of this study is to evaluate the financial performance of companies operating in the food and beverage service sector in Türkiye and listed on Borsa İstanbul (BIST) using financial ratio analysis and to compare their performance with sector averages. The sample consists of four publicly traded companies: Baydöner Restoranları A.Ş., TAB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Etiler Gıda ve Ticari Yatırımlar Sanayi ve Ticaret A.Ş., and Büyük Şefler Gıda Turizm Tekstil Danışmanlık Organizasyon Eğitim Sanayi ve Ticaret A.Ş. The analysis covers liquidity, efficiency, financial structure, and profitability ratios based on annual financial statements for the 2023 and 2024 accounting periods. Sector-level ratios were calculated using financial statement data published in the Central Bank of the Republic of Türkiye (CBRT) Sectoral Balance Sheets for the Food and Beverage Service Activities sector by applying the financial ratio formulas employed in this study. The findings indicate considerable differences in financial performance among the companies. TAB Gıda exhibited the strongest overall financial performance with higher liquidity, a stronger equity structure, and superior profitability. Although improvements were observed in inventory and asset turnover ratios, declines in receivables turnover for some companies suggest challenges in receivables management. The analysis also reveals a continued reliance on short-term liabilities, increasing financial risk, while profitability varied substantially across firms. Overall, the findings demonstrate that stronger equity structures, effective working capital management, and sound financing decisions are critical determinants of sustainable financial performance in the food and beverage service sector.

Keywords: Financial Performance, Financial Ratio Analysis, Food and Beverage Service Sector, Borsa İstanbul (BIST), Sector Comparison.

* This study is an expanded and enhanced version of the paper entitled "Early Financial Outlook of Food and Beverage Companies Listed on Borsa İstanbul: A Comparative Financial Analysis (2023–2024)," presented at the 5th International Sustainable Tourism Congress, held in Akçakoca/Düzce, Türkiye, on 18–20 September 2025. The paper has been substantially revised by expanding the literature review, methodology, analysis, and discussion sections.

Bu makale, 18-20 Eylül 2025 tarihlerinde Akçakoca/Düzce, Türkiye’de düzenlenen 5. Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulan "Borsa İstanbul’da İşlem Gören Yiyecek ve İçecek Şirketlerinin Erken Dönem Finansal Görünümleri: Karşılaştırmalı Bir Finansal Analiz (2023-2024)" başlıklı bildirinin kapsamı genişletilerek, literatür, yöntem, analiz ve bulgular yönünden geliştirilmiş hâlidir.

** Assoc. Prof. Dr., Harran University, Tourism Faculty, Department of Gastronomy and Culinary Arts

Doç. Dr. Harran Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-3139-4351>

mehmetbeyazgul@harran.edu.tr

Cite as/ Atıf: Beyazgül, M. (2026). Financial performance analysis in the food and beverage service sector through financial ratios: a comparison between BIST companies and sectoral averages / Yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe finansal performansın oran analiziyle incelenmesi: BİST şirketleri ve sektör karşılaştırması. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 21(Ö1), 653-701. [Special Issues Dedicated to Prof. Dr. Mahmut Özer], Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.87878>

Received/Geliş: 20 October/Ekim 2025

Accepted/Kabul: 15 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 20 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software

Öz: Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren ve payları Borsa İstanbul'da (BIST) işlem gören şirketlerin finansal performanslarını mali oran analizi yöntemiyle değerlendirmek ve performanslarını sektör ortalamalarıyla karşılaştırmalı olarak incelemektir. Araştırmanın örneklemini Baydöner Restoranları A.Ş., TAB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Etiler Gıda ve Ticari Yatırımlar Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Büyük Şefler Gıda Turizm Tekstil Danışmanlık Organizasyon Eğitim Sanayi ve Ticaret A.Ş. oluşturmaktadır. Analiz kapsamında şirketlerin 2023 ve 2024 hesap dönemlerine ait yıllık finansal tabloları esas alınarak likidite, faaliyet etkinliği, finansal yapı ve kârlılık oranları değerlendirilmiştir. Sektör düzeyindeki oranlar ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından yayımlanan Yiyecek ve İçecek Hizmeti Faaliyetleri sektör bilançolarındaki finansal veriler kullanılarak, bu çalışmada esas alınan mali oran formülleri uygulanmak suretiyle hesaplanmıştır. Araştırma bulguları, incelenen şirketler arasında finansal performans açısından önemli farklılıklar bulunduğunu göstermektedir. TAB Gıda, yüksek likidite düzeyi, güçlü özkaynak yapısı ve üstün kârlılık göstergeleriyle genel finansal performans bakımından en başarılı şirket olarak öne çıkmıştır. Stok ve aktif devir hızlarında iyileşmeler gözlenmesine rağmen, bazı şirketlerde alacak devir hızındaki düşüşler alacak yönetimine ilişkin sorunlara işaret etmektedir. Ayrıca analiz sonuçları, şirketlerin kısa vadeli yükümlülüklerle dayalı finansman yapısını sürdürdüğünü ve bunun finansal risk düzeyini artırdığını ortaya koymaktadır. Kârlılık oranlarının ise şirketler arasında önemli farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Genel olarak bulgular, güçlü özkaynak yapısı, etkin işletme sermayesi yönetimi ve sağlıklı finansman kararlarının yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe sürdürülebilir finansal performansın temel belirleyicileri olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Performans, Mali Oran Analizi, Yiyecek ve İçecek Hizmeti Sektörü, Borsa İstanbul (BIST), Sektör Karşılaştırması.

Structured Abstract

The food and beverage service sector constitutes one of the most dynamic segments of the tourism industry and plays a significant role in the Turkish economy through its contribution to employment, investment, and service production. In recent years, the increasing number of food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul (BIST) has created new opportunities for evaluating the financial performance of publicly traded firms operating in this sector. Despite this development, empirical studies focusing specifically on the financial performance of BIST-listed food and beverage service companies remain limited. Existing research generally examines the tourism industry as a whole or focuses on accommodation businesses without providing a comprehensive comparison between listed food and beverage service companies and sector-level financial benchmarks. Therefore, there is a need for sector-specific studies that evaluate the financial performance of publicly traded food and beverage service companies using financial ratio analysis.

The aim of this study is to evaluate the financial performance of food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul by employing financial ratio analysis and comparing their performance with sector averages. More specifically, the study seeks to identify the strengths and weaknesses of these companies in terms of liquidity, operational efficiency, financial structure, and profitability, thereby contributing to the limited literature on publicly traded food and beverage service companies in Türkiye.

This study adopts a quantitative research design based on financial ratio analysis. The sample consists of four food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul: Baydöner Restoranları A.Ş., TAB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Büyük Şefler Gıda Turizm Tekstil Danışmanlık Organizasyon Eğitim Sanayi ve Ticaret A.Ş., and Etiler Gıda ve Ticari Yatırımlar Sanayi ve Ticaret A.Ş. DO & CO Aktiengesellschaft was excluded from the sample because its international operational structure and consolidated financial statements differ substantially from those of domestically operating firms, limiting direct comparability.

The analysis is based on annual financial statements for the 2023 and 2024 accounting periods obtained from the Public Disclosure Platform (KAP). Sector-level financial data were obtained from the Sectoral Balance Sheets published by the Central Bank of the Republic of Türkiye (CBRT) for the "Food and Beverage Service Activities" sector. Rather than directly using the CBRT standard sector ratio reports, sector ratios were calculated from these financial statements by applying the financial ratio formulas presented in this study.

The analysis covers four groups of financial ratios: liquidity ratios (current ratio, acid-test ratio, cash ratio), efficiency ratios (inventory turnover, receivables turnover, asset turnover), financial structure ratios (short-term debt ratio, debt ratio, equity ratio), and profitability ratios (net profit margin, return on assets, and return on equity). Financial performance was evaluated through both inter-firm comparisons and comparisons with sector averages across the two-year period.

The findings reveal considerable differences in financial performance among the four companies. TAB Gıda demonstrated the strongest overall financial performance throughout the analysis period by maintaining liquidity ratios above sector averages, a stronger equity structure, and superior profitability indicators. Baydöner achieved relatively successful operational efficiency, particularly in receivables and inventory turnover, although its profitability was negatively affected by increasing financing and administrative expenses.

Büyük Şefler exhibited improvements in certain efficiency indicators; however, increasing marketing and administrative expenses weakened its profitability performance. Etiler Gıda showed comparatively weaker financial performance, characterized by lower liquidity, higher financial leverage, and limited profitability. Sector-level comparisons indicate that listed companies generally maintained liquidity levels above sector averages, whereas reliance on short-term liabilities remained relatively high. Although improvements were observed in inventory and asset turnover ratios during 2024, declines in receivables turnover for some companies suggest challenges in receivables management. Profitability ratios varied considerably among firms, indicating that sustainable financial performance depends not only on sales growth but also on effective cost control, financing decisions, and working capital management.

This study contributes to the literature by providing one of the first comprehensive financial performance evaluations focusing specifically on Borsa Istanbul-listed food and beverage service companies

and comparing their financial performance with sector ratios calculated from the CBRT Sectoral Balance Sheets. Unlike previous studies that generally examine the tourism industry as a whole, this research offers a sector-specific assessment of publicly traded food and beverage service companies.

The findings demonstrate that companies with stronger equity structures, healthier liquidity positions, and more effective working capital management achieve relatively better financial performance. At the same time, the results reveal considerable variation in financial performance among firms operating within the same sector, particularly regarding capital structure and profitability. These findings provide practical implications for investors, financial managers, and policymakers by identifying firm-specific financial strengths and weaknesses. Future research may extend this analysis by incorporating longer observation periods, newly listed companies, and advanced financial performance evaluation techniques such as multi-criteria decision-making methods or panel data analysis.

Keywords: Financial Performance, Financial Ratio Analysis, Food and Beverage Service Sector, Borsa Istanbul (BIST), Sector Comparison.

ملخص منظم

يُعد قطاع خدمات الأغذية والمشروبات أحد أكثر القطاعات ديناميكية في صناعة السياحة، ويؤدي دوراً مهماً في الاقتصاد التركي من خلال مساهمته في توفير فرص العمل والاستثمار وإنتاج الخدمات. وفي السنوات الأخيرة، أدى تزايد عدد شركات خدمات الأغذية إلى إتاحة فرص جديدة لتقييم الأداء المالي للشركات المتداولة في البورصة العاملة في (BIST) والمشروبات المدرجة في بورصة إسطنبول هذا القطاع. وعلى الرغم من هذا التطور، لا تزال الدراسات التجريبية التي تركز بشكل خاص على الأداء المالي لشركات خدمات الأغذية والمشروبات المدرجة في بورصة إسطنبول محدودة. فالدراسات الحالية تبحث عموماً في صناعة السياحة ككل أو تركز على شركات الإقامة دون تقديم مقارنة شاملة بين شركات خدمات الأغذية والمشروبات المدرجة والمعايير المالية على مستوى القطاع. ولذلك، هناك حاجة إلى دراسات خاصة بالقطاع تقيم الأداء المالي لشركات خدمات الأغذية والمشروبات المتداولة في البورصة باستخدام تحليل النسب المالية.

تهدف هذه الدراسة إلى تقييم الأداء المالي لشركات خدمات الأغذية والمشروبات المدرجة في بورصة إسطنبول من خلال استخدام تحليل النسب المالية ومقارنة أدائها بمتوسطات القطاع. وبشكل أكثر تحديداً، تسعى الدراسة إلى تحديد نقاط القوة والضعف لدى هذه الشركات من حيث السيولة، والكفاءة التشغيلية، والهيكل المالي، والربحية، مما يساهم في إثراء الأدبيات المحدودة المتعلقة بشركات خدمات الأغذية والمشروبات المتداولة في البورصة في تركيا.

تتبنى هذه الدراسة تصميمًا بحثيًا كمياً يعتمد على تحليل النسب المالية. تتألف العينة من أربع شركات لخدمات الأغذية والمشروبات: Büyük Şefler و TAB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.، و Baydöner Restoranları A.Ş.، مدرجة في بورصة إسطنبول، وهي Gıda Turizm Tekstil Danışmanlık Organizasyon Eğitim Sanayi ve Ticaret A.Ş. و Etiler Gıda ve Ticari Yatırımlar Sanayi ve Ticaret A.Ş. تم استبعاد شركة DO & CO Aktiengesellschaft الدولية من العينة لأن هيكلها التشغيلي الدولي. وبإاناتها المالية الموحدة تختلف اختلافاً جوهرياً عن تلك الخاصة بالشركات العاملة محلياً، مما يحد من إمكانية المقارنة المباشرة.

ويستند التحليل إلى البيانات المالية السنوية للفترة المحاسبيتين لعامي 2023 و 2024 التي تم الحصول عليها من منصة الإفصاح وقد تم الحصول على البيانات المالية على مستوى القطاع من «الميزانيات العمومية القطاعية» التي ينشرها البنك المركزي (KAP). العام لقطاع «أنشطة خدمات الأغذية والمشروبات». وبدلاً من استخدام تقارير النسب القطاعية القياسية الصادرة عن (CBRT) لجمهورية تركيا بشكل مباشر، تم حساب النسب القطاعية من هذه البيانات المالية من خلال تطبيق صيغ النسب المالية (CBRT) البنك المركزي لجمهورية تركيا المعروضة في هذه الدراسة.

ويشمل التحليل أربع مجموعات من النسب المالية: نسب السيولة (نسبة السيولة، ونسبة الاختبار الحمضي، ونسبة النقد)، ونسب الكفاءة (معدل دوران المخزون، ومعدل دوران الذمم المدينة، ومعدل دوران الأصول)، ونسب الهيكل المالي (نسبة الديون قصيرة الأجل، ونسبة الديون، ونسبة حقوق الملكية)، ونسب الربحية (هامش الربح الصافي، والعائد على الأصول، والعائد على حقوق الملكية). تم تقييم الأداء المالي من خلال المقارنات بين الشركات والمقارنات مع متوسطات القطاع على مدار فترة السنتين.

أقوى أداء مالي إجمالي طوال TAB Gıda تكشف النتائج عن اختلافات كبيرة في الأداء المالي بين الشركات الأربع. أظهرت شركة فترة التحليل من خلال الحفاظ على نسب سيولة أعلى من متوسطات القطاع، وهيكل رأس مال أقوى، ومؤشرات ربحية متفوقة. حققت شركة كفاءة تشغيلية ناجحة نسبياً، لا سيما في دوران الذمم المدينة ودوران المخزون، على الرغم من أن ربحيتها تأثرت سلباً بارتفاع Baydöner النفقات التمويلية والإدارية.

أظهرت شركة «بويوك شيفلر» تحسناً في بعض مؤشرات الكفاءة؛ ومع ذلك، أدى ارتفاع النفقات التسويقية والإدارية إلى إضعاف أداء ربحيتها. أما شركة «إيتيلر غيدا»، فقد أظهرت أداءً مالياً أضعف نسبياً، اتسم بانخفاض السيولة، وارتفاع الرافعة المالية، وربحية محدودة تشير المقارنات على مستوى القطاع إلى أن الشركات المدرجة حافظت عموماً على مستويات سيولة أعلى من متوسطات القطاع، في حين ظل الاعتماد على الالتزامات قصيرة الأجل مرتفعاً نسبياً. وعلى الرغم من ملاحظة تحسن في نسب دوران المخزون والأصول خلال عام 2024 فإن الانخفاض في معدل دوران الذمم المدينة لدى بعض الشركات يشير إلى وجود تحديات في إدارة الذمم المدينة. وتباينت نسب الربحية تبايناً

كبيرًا بين الشركات، مما يشير إلى أن الأداء المالي المستدام لا يعتمد فقط على نمو المبيعات، بل يعتمد أيضًا على التحكم الفعال في التكاليف وقرارات التمويل، وإدارة رأس المال العامل.

تسهم هذه الدراسة في الأدبيات من خلال تقديم أحد أول التقييمات الشاملة للأداء المالي التي تركز بشكل خاص على شركات خدمات الأغذية والمشروبات المدرجة في بورصة إسطنبول، ومقارنة أدائها المالي بنسب القطاع المحسوبة من الميزانيات العمومية القطاعية للبنك المركزي التركي. وعلى عكس الدراسات السابقة التي تبحث عمومًا في صناعة السياحة ككل، تقدم هذه الدراسة تقييمًا خاصًا بالقطاع لشركات خدمات الأغذية والمشروبات المتداولة في البورصة.

تُظهر النتائج أن الشركات التي تتمتع بهياكل رأس مال أقوى، ومراكز سيولة أكثر صحة، وإدارة أكثر فعالية لرأس المال العامل تحقق أداءً ماليًا أفضل نسبيًا. وفي الوقت نفسه، تكشف النتائج عن تباين كبير في الأداء المالي بين الشركات العاملة في نفس القطاع، لا سيما فيما يتعلق بهيكل رأس المال والربحية. وتوفر هذه النتائج آثارًا عملية للمستثمرين والمديرين الماليين وصانعي السياسات من خلال تحديد نقاط القوة والضعف المالية الخاصة بكل شركة. قد توسع الأبحاث المستقبلية نطاق هذا التحليل من خلال تضمين فترات مراقبة أطول، والشركات المدرجة حديثًا في البورصة، وتقنيات متقدمة لتقييم الأداء المالي مثل أساليب اتخاذ القرار متعددة المعايير أو تحليل البيانات اللوحية.

مقارنة بين، (BIST) الكلمات المفتاحية: الأداء المالي، تحليل النسب المالية، قطاع خدمات الأغذية والمشروبات، بورصة إسطنبول القطاعات.

Résumé Structuré

Le secteur de la restauration constitue l'un des segments les plus dynamiques de l'industrie touristique et joue un rôle significatif dans l'économie turque grâce à sa contribution à l'emploi, à l'investissement et à la production de services. Ces dernières années, le nombre croissant d'entreprises de restauration cotées à la Borsa Istanbul (BIST) a ouvert de nouvelles perspectives pour l'évaluation des performances financières des sociétés cotées en bourse opérant dans ce secteur. Malgré cette évolution, les études empiriques portant spécifiquement sur les performances financières des entreprises de restauration cotées à la BIST restent limitées. Les recherches existantes examinent généralement l'industrie du tourisme dans son ensemble ou se concentrent sur les entreprises d'hébergement sans fournir de comparaison exhaustive entre les entreprises de restauration cotées et les références financières au niveau sectoriel. Il existe donc un besoin d'études spécifiques au secteur qui évaluent les performances financières des entreprises de restauration cotées en bourse à l'aide d'une analyse des ratios financiers.

L'objectif de cette étude est d'évaluer les performances financières des entreprises de restauration cotées à la Borsa Istanbul en recourant à l'analyse des ratios financiers et en comparant leurs performances aux moyennes sectorielles. Plus précisément, l'étude vise à identifier les forces et les faiblesses de ces entreprises en termes de liquidité, d'efficacité opérationnelle, de structure financière et de rentabilité, contribuant ainsi à la littérature encore limitée sur les entreprises de restauration cotées en bourse en Turquie.

Cette étude adopte une approche de recherche quantitative fondée sur l'analyse des ratios financiers. L'échantillon se compose de quatre entreprises du secteur de la restauration cotées à la Borsa Istanbul : Baydöner Restoranları A.Ş., TAB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Büyük Şefler Gıda Turizm Tekstil Danışmanlık Organizasyon Eğitim Sanayi ve Ticaret A.Ş. et Etiler Gıda ve Ticari Yatırımlar Sanayi ve Ticaret A.Ş. La société DO & CO Aktiengesellschaft a été exclue de l'échantillon car sa structure opérationnelle internationale et ses états financiers consolidés diffèrent considérablement de ceux des entreprises opérant au niveau national, ce qui limite la comparabilité directe.

L'analyse repose sur les états financiers annuels des exercices 2023 et 2024 obtenus auprès de la Plateforme de publication des informations financières (KAP). Les données financières sectorielles ont été obtenues à partir des bilans sectoriels publiés par la Banque centrale de la République de Turquie (CBRT) pour le secteur « Activités de restauration et de distribution de boissons ». Plutôt que d'utiliser directement les rapports standard de la CBRT sur les ratios sectoriels, ces derniers ont été calculés à partir de ces états financiers en appliquant les formules de ratios financiers présentées dans cette étude.

L'analyse porte sur quatre groupes de ratios financiers : les ratios de liquidité (ratio de liquidité générale, ratio de liquidité immédiate, ratio de trésorerie), les ratios d'efficacité (rotation des stocks, rotation des créances, rotation de l'actif), les ratios de structure financière (ratio d'endettement à court terme, ratio d'endettement, ratio de fonds propres) et les ratios de rentabilité (marge bénéficiaire nette, rendement de l'actif et rendement des fonds propres). Les performances financières ont été évaluées à la fois par des comparaisons entre les entreprises et par des comparaisons avec les moyennes sectorielles sur la période de deux ans.

Les résultats révèlent des différences considérables dans les performances financières entre les quatre entreprises. TAB Gıda a affiché les meilleures performances financières globales tout au long de la période d'analyse en maintenant des ratios de liquidité supérieurs aux moyennes sectorielles, une structure des fonds propres plus solide et des indicateurs de rentabilité supérieurs. Baydöner a atteint une efficacité opérationnelle relativement satisfaisante, notamment en matière de rotation des créances et des stocks, bien que sa rentabilité ait été affectée négativement par l'augmentation des frais financiers et administratifs.

Büyük Şefler a affiché des améliorations au niveau de certains indicateurs d'efficacité ; toutefois, l'augmentation des frais de marketing et des frais administratifs a affaibli sa rentabilité. Etiler Gıda a affiché des performances financières comparativement plus faibles, caractérisées par une liquidité plus faible, un effet de levier financier plus élevé et une rentabilité limitée. Les comparaisons au niveau sectoriel indiquent que les sociétés cotées ont généralement maintenu des niveaux de liquidité supérieurs aux moyennes du secteur, tandis que le recours aux dettes à court terme est resté relativement élevé. Bien que des améliorations aient été observées au niveau des ratios de rotation des stocks et des actifs au cours de l'année 2024, la baisse du taux de rotation des créances chez certaines entreprises suggère des difficultés dans la gestion des créances. Les ratios de rentabilité ont varié considérablement d'une entreprise à l'autre, ce qui indique que la performance financière durable dépend non seulement de la croissance du chiffre d'affaires, mais aussi d'un contrôle efficace des coûts, des décisions de financement et de la gestion du fonds de roulement.

Cette étude apporte une contribution à la littérature en proposant l'une des premières évaluations exhaustives des performances financières axées spécifiquement sur les entreprises du secteur de la restauration cotées à la Borsa Istanbul et en comparant leurs performances financières aux ratios sectoriels calculés à partir des bilans sectoriels de la Banque centrale de Turquie (CBRT). Contrairement aux études précédentes qui examinent généralement le secteur du tourisme dans son ensemble, cette recherche propose une évaluation spécifique au secteur des entreprises cotées en bourse actives dans la restauration.

Les résultats démontrent que les entreprises dotées de structures de fonds propres plus solides, de positions de liquidité plus saines et d'une gestion du fonds de roulement plus efficace obtiennent des performances financières relativement meilleures. Parallèlement, les résultats révèlent des variations considérables des performances financières parmi les entreprises opérant au sein d'un même secteur, notamment en ce qui concerne la structure du capital et la rentabilité. Ces conclusions ont des implications pratiques pour les investisseurs, les responsables financiers et les décideurs politiques, car elles permettent d'identifier les forces et les faiblesses financières propres à chaque entreprise. De futures recherches pourraient approfondir cette analyse en intégrant des périodes d'observation plus longues, des sociétés nouvellement cotées et des techniques avancées d'évaluation de la performance financière, telles que les méthodes de prise de décision multicritères ou l'analyse de données de panel.

Mots-clés: Performance financière, Analyse des ratios financiers, Secteur de la restauration, Borsa Istanbul (BIST), Comparaison sectorielle.

Resumen Estructurado

El sector de la restauración constituye uno de los segmentos más dinámicos de la industria turística y desempeña un papel significativo en la economía turca gracias a su contribución al empleo, la inversión y la producción de servicios. En los últimos años, el creciente número de empresas de restauración que cotizan en la Bolsa de Estambul (BIST) ha creado nuevas oportunidades para evaluar los resultados financieros de las empresas que operan en este sector y que cotizan en bolsa. A pesar de esta evolución, los estudios empíricos centrados específicamente en el rendimiento financiero de las empresas de servicios de restauración que cotizan en la BIST siguen siendo escasos. Las investigaciones existentes suelen examinar la industria turística en su conjunto o se centran en las empresas de alojamiento, sin ofrecer una comparación exhaustiva entre las empresas de servicios de restauración que cotizan en bolsa y los parámetros financieros de referencia a nivel sectorial. Por lo tanto, existe la necesidad de realizar estudios específicos del sector que evalúen el rendimiento financiero de las empresas de servicios de restauración que cotizan en bolsa mediante el análisis de ratios financieros.

El objetivo de este estudio es evaluar el rendimiento financiero de las empresas de servicios de alimentación y bebidas que cotizan en Borsa Istanbul mediante el análisis de ratios financieros y comparando

su rendimiento con las medias del sector. Más concretamente, el estudio pretende identificar los puntos fuertes y débiles de estas empresas en términos de liquidez, eficiencia operativa, estructura financiera y rentabilidad, contribuyendo así a la escasa bibliografía existente sobre las empresas de servicios de alimentación y bebidas que cotizan en bolsa en Turquía.

Este estudio adopta un diseño de investigación cuantitativo basado en el análisis de ratios financieros. La muestra está compuesta por cuatro empresas de servicios de alimentación y bebidas que cotizan en la Bolsa de Estambul: Baydöner Restoranları A.Ş., TAB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Büyük Şefler Gıda Turizm Tekstil Danışmanlık Organizasyon Eğitim Sanayi ve Ticaret A.Ş. y Etiler Gıda ve Ticari Yatırımlar Sanayi ve Ticaret A.Ş. Se excluyó de la muestra a DO & CO Aktiengesellschaft, ya que su estructura operativa internacional y sus estados financieros consolidados difieren sustancialmente de los de las empresas que operan a nivel nacional, lo que limita la comparabilidad directa.

El análisis se basa en los estados financieros anuales correspondientes a los ejercicios contables de 2023 y 2024, obtenidos de la Plataforma de Divulgación Pública (KAP). Los datos financieros a nivel sectorial se obtuvieron de los balances sectoriales publicados por el Banco Central de la República de Turquía (CBRT) para el sector «Actividades de servicios de alimentación y bebidas». En lugar de utilizar directamente los informes estándar de ratios sectoriales del CBRT, los ratios sectoriales se calcularon a partir de estos estados financieros aplicando las fórmulas de ratios financieros presentadas en este estudio.

El análisis abarca cuatro grupos de ratios financieros: ratios de liquidez (ratio de liquidez corriente, ratio de liquidez ácida, ratio de liquidez de caja), ratios de eficiencia (rotación de existencias, rotación de cuentas por cobrar, rotación de activos), ratios de estructura financiera (ratio de deuda a corto plazo, ratio de endeudamiento, ratio de fondos propios) y ratios de rentabilidad (margen de beneficio neto, rendimiento de los activos y rendimiento de los fondos propios). El rendimiento financiero se evaluó mediante comparaciones tanto entre empresas como con las medias del sector a lo largo del periodo de dos años.

Los resultados revelan diferencias considerables en el rendimiento financiero entre las cuatro empresas. TAB Gıda demostró el mejor rendimiento financiero global a lo largo del periodo de análisis, al mantener ratios de liquidez por encima de las medias del sector, una estructura de fondos propios más sólida e indicadores de rentabilidad superiores. Baydöner logró una eficiencia operativa relativamente satisfactoria, especialmente en la rotación de cuentas por cobrar y de existencias, aunque su rentabilidad se vio afectada negativamente por el aumento de los gastos financieros y administrativos.

Büyük Şefler mostró mejoras en determinados indicadores de eficiencia; sin embargo, el aumento de los gastos de marketing y administrativos debilitó su rendimiento en materia de rentabilidad. Etiler Gıda mostró un rendimiento financiero comparativamente más débil, caracterizado por una menor liquidez, un mayor apalancamiento financiero y una rentabilidad limitada. Las comparaciones a nivel sectorial indican que las empresas que cotizan en bolsa mantuvieron, en general, niveles de liquidez por encima de la media del sector, mientras que la dependencia del pasivo a corto plazo se mantuvo relativamente alta. Aunque se observaron mejoras en los ratios de rotación de existencias y de activos durante 2024, el descenso en la rotación de cuentas por cobrar de algunas empresas sugiere dificultades en la gestión de las cuentas por cobrar. Los ratios de rentabilidad variaron considerablemente entre las empresas, lo que indica que el rendimiento financiero sostenible depende no solo del crecimiento de las ventas, sino también de un control eficaz de los costes, de las decisiones de financiación y de la gestión del capital circulante.

Este estudio contribuye a la literatura al ofrecer una de las primeras evaluaciones exhaustivas del rendimiento financiero centrada específicamente en las empresas de servicios de alimentación y bebidas que cotizan en la Bolsa de Estambul y al comparar su rendimiento financiero con los ratios sectoriales calculados a partir de los balances sectoriales del Banco Central de Turquía (CBRT). A diferencia de estudios anteriores que, por lo general, examinan el sector turístico en su conjunto, esta investigación ofrece una evaluación específica del sector de las empresas de servicios de alimentación y bebidas que cotizan en bolsa.

Los resultados demuestran que las empresas con estructuras de capital propio más sólidas, posiciones de liquidez más saneadas y una gestión más eficaz del capital circulante alcanzan un rendimiento financiero relativamente mejor. Al mismo tiempo, los resultados revelan una variación considerable en el rendimiento financiero entre las empresas que operan dentro del mismo sector, especialmente en lo que respecta a la estructura de capital y la rentabilidad. Estos hallazgos ofrecen implicaciones prácticas para inversores, gestores financieros y responsables políticos, al identificar las fortalezas y debilidades financieras específicas de cada

empresa. Las futuras investigaciones podrían ampliar este análisis incorporando períodos de observación más largos, empresas de reciente cotización y técnicas avanzadas de evaluación del rendimiento financiero, como los métodos de toma de decisiones multicriterio o el análisis de datos de panel.

Palabras clave: Rendimiento financiero, análisis de ratios financieros, sector de los servicios de alimentación y bebidas, Borsa Istanbul (BIST), comparación sectorial.

结构化摘要

餐饮服务业是旅游业中最具活力的领域之一，通过促进就业、吸引投资及推动服务生产，在土耳其经济中发挥着重要作用。近年来，在伊斯坦布尔证券交易所（BIST）上市的餐饮服务企业数量不断增加，这为评估该行业上市公司财务表现创造了新的机遇。尽管出现了这一发展态势，但专门针对伊斯坦布尔证券交易所上市餐饮服务企业财务绩效的实证研究仍然有限。现有研究通常将旅游业作为整体进行考察，或侧重于住宿业，却未能对上市餐饮服务企业与行业层面的财务基准进行全面比较。因此，亟需开展针对该行业的专项研究，利用财务比率分析评估上市餐饮服务企业的财务绩效。

本研究旨在通过财务比率分析，评估伊斯坦布尔证券交易所上市餐饮服务公司的财务绩效，并将其实绩与行业平均水平进行比较。更具体地说，本研究旨在从流动性、运营效率、财务结构和盈利能力等方面，识别这些公司的优势与劣势，从而为土耳其上市餐饮服务公司这一尚属匮乏的研究领域做出贡献。

本研究采用基于财务比率分析的定量研究设计。样本包括四家在伊斯坦布尔证券交易所上市的餐饮服务公司：Baydöner Restoranları A.Ş.、TAB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.、Büyük Şefler Gıda Turizm Tekstil Danışmanlık Organizasyon Eğitim Sanayi ve Ticaret A.Ş. 以及 Etiler Gıda ve Ticari Yatırımlar Sanayi ve Ticaret A.Ş. DO & CO Aktiengesellschaft 未被纳入样本，因其国际运营结构及合并财务报表与国内运营企业存在显著差异，限制了直接可比性。

本分析基于从公共披露平台（KAP）获取的2023年和2024年会计期间年度财务报表。行业层面的财务数据来源于土耳其共和国中央银行（CBRT）发布的“食品和饮料服务活动”行业的《行业资产负债表》。本研究并未直接采用CBRT的标准行业比率报告，而是通过应用本文提出的财务比率计算公式，基于上述财务报表计算得出行业比率。

分析涵盖四类财务比率：流动性比率（流动比率、速动比率、现金比率）、效率比率（存货周转率、应收账款周转率、资产周转率）、财务结构比率（短期负债比率、负债比率、权益比率）以及盈利能力比率（净利润率、资产回报率和权益回报率）。通过企业间比较以及与两年期间行业平均水平的对比，对财务表现进行了评估。

研究结果显示，四家公司的财务表现存在显著差异。在整个分析期间，TAB Gıda 展现出最强的整体财务表现，其流动性比率始终高于行业平均水平，股权结构更为稳健，且盈利能力指标更优。Baydöner 在运营效率方面表现相对出色，尤其体现在应收账款周转率和存货周转率上，但其盈利能力因融资和行政费用的增加而受到负面影响。

Büyük Şefler在某些效率指标上有所改善；然而，不断增加的营销和行政费用削弱了其盈利能力。Etiler Gıda的财务表现相对较弱，其特点是流动性较低、财务杠杆较高以及盈利能力有限。行业层面的比较表明，上市公司总体上保持了高于行业平均水平的流动性，但对短期负债的依赖程度仍然相对较高。尽管2024年存货周转率和资产周转率有所改善，但部分公司应收账款周转率的下降表明其在应收账款管理方面面临挑战。各公司的盈利能力比率差异显著，这表明可持续的财务表现不仅取决于销售增长，还取决于有效的成本控制、融资决策和营运资金管理。

本研究通过提供首批专门针对伊斯坦布尔证券交易所上市餐饮服务企业的全面财务绩效评估，并将这些企业的财务表现与根据土耳其中央银行（CBRT）行业资产负债表计算得出的行业比率进

行比较, 为相关文献做出了贡献。与以往通常将旅游业作为整体进行研究不同, 本研究针对上市餐饮服务企业提供了行业特定的评估。

研究结果表明, 股权结构更稳健、流动性状况更健康且营运资金管理更有效率的企业, 其财务绩效相对更佳。与此同时, 研究结果还揭示了同一行业内各企业财务绩效存在显著差异, 特别是在资本结构和盈利能力方面。这些发现通过识别各企业的具体财务优势与劣势, 为投资者、财务经理和政策制定者提供了实践意义。未来研究可进一步扩展此项分析, 纳入更长的观察期、新上市企业, 并采用多准则决策法或面板数据分析等先进的财务绩效评估技术。

关键词: 财务绩效、财务比率分析、餐饮服务行业、伊斯坦布尔证券交易所 (BIST)、行业比较。

Структурированное Резюме

Сектор общественного питания и напитков является одним из наиболее динамичных сегментов туристической индустрии и играет важную роль в экономике Турции благодаря своему вкладу в создание рабочих мест, привлечение инвестиций и предоставление услуг. В последние годы рост числа компаний сектора общественного питания и напитков, зарегистрированных на бирже «Борса Стамбул» (BIST), открыл новые возможности для оценки финансовых показателей публичных компаний, работающих в этом секторе. Несмотря на эту тенденцию, количество эмпирических исследований, посвященных конкретно финансовым показателям компаний сектора общественного питания, зарегистрированных на BIST, по-прежнему ограничено. Существующие исследования, как правило, рассматривают туристическую индустрию в целом или сосредоточены на предприятиях гостиничного бизнеса, не проводя при этом всестороннего сравнения между зарегистрированными на бирже компаниями сектора общественного питания и отраслевыми финансовыми ориентирами. Поэтому существует потребность в отраслевых исследованиях, в которых финансовые показатели публичных компаний сектора общественного питания оценивались бы с помощью анализа финансовых коэффициентов.

Цель данного исследования заключается в оценке финансовых показателей компаний, оказывающих услуги в сфере общественного питания и напитков, зарегистрированных на бирже «Borsa Istanbul», с помощью анализа финансовых коэффициентов и сравнении их результатов со средними показателями по отрасли. В частности, исследование направлено на выявление сильных и слабых сторон этих компаний с точки зрения ликвидности, операционной эффективности, финансовой структуры и рентабельности, что станет вкладом в ограниченную литературу по публично торгуемым компаниям, оказывающим услуги в сфере общественного питания и напитков в Турции.

В данном исследовании используется количественный подход, основанный на анализе финансовых коэффициентов. Выборка состоит из четырех компаний, предоставляющих услуги в сфере общественного питания и напитков, зарегистрированных на бирже «Borsa Istanbul»: Baydöner Restoranları A.Ş., TAB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Büyük Şefler Gıda Turizm Tekstil Danışmanlık Organizasyon Eğitim Sanayi ve Ticaret A.Ş. и Etiler Gıda ve Ticari Yatırımlar Sanayi ve Ticaret A.Ş. Компания DO & CO Aktiengesellschaft была исключена из выборки, поскольку её международная операционная структура и консолидированная финансовая отчетность существенно отличаются от показателей компаний, осуществляющих деятельность на внутреннем рынке, что ограничивает возможность прямого сравнения.

Анализ основан на годовой финансовой отчетности за 2023 и 2024 финансовые годы, полученной с Платформы публичного раскрытия информации (KAP). Финансовые данные на отраслевом уровне были получены из отраслевых балансов, публикуемых Центральным банком Республики Турции (ЦБРТ) для сектора «Деятельность по предоставлению услуг в сфере продуктов питания и напитков». Вместо прямого использования стандартных отчетов ЦБРТ по отраслевым коэффициентам, отраслевые коэффициенты были рассчитаны на основе этих финансовых отчетов с применением формул финансовых коэффициентов, представленных в данном исследовании.

Анализ охватывает четыре группы финансовых коэффициентов: коэффициенты ликвидности (коэффициент текущей ликвидности, коэффициент быстрой ликвидности, коэффициент ликвидности

наличных средств), коэффициенты эффективности (оборачиваемость запасов, оборачиваемость дебиторской задолженности, оборачиваемость активов), коэффициенты финансовой структуры (коэффициент краткосрочной задолженности, коэффициент задолженности, коэффициент собственного капитала) и коэффициенты рентабельности (коэффициент чистой рентабельности, рентабельность активов и рентабельность собственного капитала). Финансовые показатели оценивались как путем межфирменных сравнений, так и путем сравнения со средними показателями по отрасли за двухлетний период.

Результаты исследования выявили значительные различия в финансовых показателях между четырьмя компаниями. Компания TAB Gıda продемонстрировала самые высокие общие финансовые показатели на протяжении всего анализируемого периода, поддерживая коэффициенты ликвидности выше средних по отрасли, более прочную структуру собственного капитала и превосходные показатели рентабельности. Компания Baydöner достигла относительно высокой операционной эффективности, особенно в области оборачиваемости дебиторской задолженности и запасов, хотя на её рентабельности негативно сказалось увеличение финансовых и административных расходов.

Компания «Büyük Şefler» продемонстрировала улучшение по некоторым показателям эффективности; однако рост маркетинговых и административных расходов ослабил её показатели рентабельности. Компания «Etiler Gıda» показала сравнительно более слабые финансовые результаты, характеризующиеся более низким уровнем ликвидности, более высоким финансовым левериджем и ограниченной рентабельностью. Сравнение на отраслевом уровне показывает, что котирующиеся на бирже компании в целом поддерживали уровень ликвидности выше средних показателей по отрасли, тогда как зависимость от краткосрочных обязательств оставалась относительно высокой. Хотя в 2024 году наблюдалось улучшение коэффициентов оборачиваемости запасов и активов, снижение коэффициента оборачиваемости дебиторской задолженности у некоторых компаний свидетельствует о проблемах в управлении дебиторской задолженностью. Коэффициенты рентабельности значительно различались между компаниями, что указывает на то, что устойчивые финансовые показатели зависят не только от роста продаж, но и от эффективного контроля затрат, решений в области финансирования и управления оборотным капиталом.

Данное исследование вносит вклад в научную литературу, представляя одну из первых комплексных оценок финансовых показателей, посвященную конкретно компаниям сектора общественного питания, зарегистрированным на бирже «Borsa Istanbul», и сравнивающую их финансовые показатели с отраслевыми коэффициентами, рассчитанными на основе отраслевых балансов Центрального банка Турции (CBRT). В отличие от предыдущих исследований, в которых, как правило, рассматривалась туристическая отрасль в целом, данное исследование предлагает отраслевую оценку публичных компаний сектора общественного питания.

Полученные данные показывают, что компании с более прочной структурой собственного капитала, более устойчивой ликвидностью и более эффективным управлением оборотным капиталом демонстрируют относительно лучшие финансовые показатели. В то же время результаты свидетельствуют о значительных различиях в финансовых показателях между компаниями, работающими в одном секторе, особенно в отношении структуры капитала и рентабельности. Эти выводы имеют практическое значение для инвесторов, финансовых менеджеров и лиц, ответственных за формирование политики, поскольку позволяют выявить сильные и слабые стороны конкретных компаний в финансовом плане. Будущие исследования могут расширить данный анализ за счет включения более длительных периодов наблюдения, недавно вышедших на биржу компаний, а также передовых методов оценки финансовых показателей, таких как методы принятия решений на основе нескольких критериев или анализ панельных данных.

Ключевые слова: финансовые показатели, анализ финансовых коэффициентов, сектор общественного питания, Borsa Istanbul (BIST), сравнение секторов.

संरचित सारांश

खाद्य और पेय सेवा क्षेत्र पर्यटन उद्योग के सबसे गतिशील खंडों में से एक है और रोजगार, निवेश और सेवा उत्पादन में अपने योगदान के माध्यम से तुर्की की अर्थव्यवस्था में एक महत्वपूर्ण भूमिका निभाता है। हाल के वर्षों में, बोर्सा

इस्तांबुल (BIST) पर सूचीबद्ध खाद्य और पेय सेवा कंपनियों की बढ़ती संख्या ने इस क्षेत्र में काम करने वाली सार्वजनिक रूप से कारोबार करने वाली फर्मों के वित्तीय प्रदर्शन का मूल्यांकन करने के लिए नए अवसर पैदा किए हैं।

इस विकास के बावजूद, विशेष रूप से BIST-सूचीबद्ध खाद्य और पेय सेवा कंपनियों के वित्तीय प्रदर्शन पर केंद्रित अनुभवजन्य अध्ययन सीमित हैं। मौजूदा शोध आम तौर पर पर्यटन उद्योग को समग्र रूप से जांचता है या आवास व्यवसायों पर ध्यान केंद्रित करता है, और सूचीबद्ध खाद्य और पेय सेवा कंपनियों और क्षेत्र-स्तरीय वित्तीय मानदंडों के बीच एक व्यापक तुलना प्रदान नहीं करता है। इसलिए, ऐसे क्षेत्र-विशिष्ट अध्ययनों की आवश्यकता है जो वित्तीय अनुपात विश्लेषण का उपयोग करके सार्वजनिक रूप से कारोबार करने वाली खाद्य और पेय सेवा कंपनियों के वित्तीय प्रदर्शन का मूल्यांकन करें।

इस अध्ययन का उद्देश्य वित्तीय अनुपात विश्लेषण का उपयोग करके बोर्सा इस्तांबुल पर सूचीबद्ध खाद्य और पेय सेवा कंपनियों के वित्तीय प्रदर्शन का मूल्यांकन करना और उनके प्रदर्शन की तुलना क्षेत्र औसत से करना है। अधिक विशेष रूप से, यह अध्ययन तरलता, परिचालन दक्षता, वित्तीय संरचना और लाभप्रदता के संदर्भ में इन कंपनियों की ताकत और कमजोरियों की पहचान करना चाहता है, जिससे तुर्की में सार्वजनिक रूप से कारोबार करने वाली खाद्य और पेय सेवा कंपनियों पर सीमित साहित्य में योगदान होगा।

यह अध्ययन वित्तीय अनुपात विश्लेषण पर आधारित एक मात्रात्मक अनुसंधान डिजाइन अपनाता है। नमूने में बोर्सा इस्तांबुल पर सूचीबद्ध चार खाद्य और पेय सेवा कंपनियाँ शामिल हैं: बायडोनर रेस्टोरान्लरी ए.एस., टैब गीदा सनाई वे ticaret ए.एस., ब्यूक शेफलर गीदा टूरिज़्म टेक्सटील डानिशमंकलिक ऑर्गनाइजियन एजुकेशन सनाई वे ticaret ए.एस., और एटिलर गीदा वे ticareti यटिरिमलार सनाई वे ticaret ए.एस.

DO & CO Aktiengesellschaft को नमूने से बाहर रखा गया क्योंकि इसकी अंतर्राष्ट्रीय परिचालन संरचना और समेकित वित्तीय विवरण घरेलू स्तर पर काम करने वाली फर्मों से काफी भिन्न हैं, जिससे प्रत्यक्ष तुलना सीमित हो जाती है।

यह विश्लेषण पब्लिक डिस्क्लोजर प्लेटफॉर्म (KAP) से प्राप्त 2023 और 2024 की लेखांकन अवधियों के वार्षिक वित्तीय विवरणों पर आधारित है।

"खाद्य और पेय सेवा गतिविधियों" क्षेत्र के लिए तुर्की गणराज्य के केंद्रीय बैंक (CBRT) द्वारा प्रकाशित क्षेत्रीय बैलेंस शीट्स से क्षेत्र-स्तरीय वित्तीय डेटा प्राप्त किया गया। सीधे CBRT मानक क्षेत्र अनुपात रिपोर्टों का उपयोग करने के बजाय, इस अध्ययन में प्रस्तुत वित्तीय अनुपात सूत्रों को लागू करके इन वित्तीय विवरणों से क्षेत्र अनुपात की गणना की गई।

इस विश्लेषण में वित्तीय अनुपातों के चार समूह शामिल हैं: तरलता अनुपात (चालू अनुपात, एसिड-टेस्ट अनुपात, नकद अनुपात), दक्षता अनुपात (इन्वेंटरी टर्नओवर, प्राप्य टर्नओवर, संपत्ति टर्नओवर), वित्तीय संरचना अनुपात (अल्पकालिक ऋण अनुपात, ऋण अनुपात, इक्विटी अनुपात), और लाभप्रदता अनुपात (शुद्ध लाभ मार्जिन, संपत्ति पर प्रतिफल, और इक्विटी पर प्रतिफल)।

वित्तीय प्रदर्शन का मूल्यांकन दो-वर्षीय अवधि के दौरान फर्मों के बीच तुलना और क्षेत्र औसत के साथ तुलना, दोनों के माध्यम से किया गया।

निष्कर्षों से चार कंपनियों के बीच वित्तीय प्रदर्शन में काफी अंतर का पता चलता है। TAB Gıda ने पूरे विश्लेषण अवधि के दौरान क्षेत्र औसत से ऊपर तरलता अनुपात बनाए रखकर, एक मजबूत इक्विटी संरचना और बेहतर लाभप्रदता संकेतकों के साथ सबसे मजबूत समग्र वित्तीय प्रदर्शन का प्रदर्शन किया। Baydöner ने अपेक्षाकृत सफल परिचालन दक्षता हासिल की, विशेष रूप से प्राप्य और इन्वेंट्री टर्नओवर में, हालांकि इसकी लाभप्रदता बढ़ते वित्तपोषण और प्रशासनिक खर्चों से नकारात्मक रूप से प्रभावित हुई।

ब्यूक शेफर्स ने कुछ दक्षता संकेतकों में सुधार दिखाया; हालाँकि, बढ़ते विपणन और प्रशासनिक खर्चों ने इसकी लाभप्रदता के प्रदर्शन को कमजोर कर दिया। एटिलर गिडा ने तुलनात्मक रूप से कमजोर वित्तीय प्रदर्शन दिखाया, जिसकी विशेषता कम तरलता, उच्च वित्तीय लीवरेज और सीमित लाभप्रदता थी। क्षेत्र-स्तरीय तुलना से पता चलता है कि सूचीबद्ध कंपनियों ने आम तौर पर तरलता के स्तर को क्षेत्र के औसत से ऊपर बनाए रखा, जबकि अल्पकालिक देनदारियों पर निर्भरता अपेक्षाकृत अधिक बनी रही। हालांकि 2024 के दौरान इन्वेंटरी और परिसंपत्ति टर्नओवर अनुपात में सुधार देखा गया, कुछ कंपनियों के लिए प्राप्य टर्नओवर में गिरावट प्राप्य प्रबंधन में चुनौतियों का सुझाव देती है। फर्मों के बीच लाभप्रदता अनुपात काफी भिन्न थे, जो यह दर्शाता है कि सतत वित्तीय प्रदर्शन न केवल बिक्री वृद्धि पर बल्कि प्रभावी लागत नियंत्रण, वित्तपोषण निर्णयों और कार्यशील पूंजी प्रबंधन पर भी निर्भर करता है।

Yah अध्ययन बोर्सा इस्तांबुल में सूचीबद्ध खाद्य और पेय सेवा कंपनियों पर विशेष रूप से ध्यान केंद्रित करते हुए और सीबीआरटी सेक्टरल बैलेंस शीट्स से गणना किए गए सेक्टर अनुपातों के साथ उनकी वित्तीय प्रदर्शन की तुलना करके, वित्तीय प्रदर्शन के पहले व्यापक मूल्यांकन में से एक प्रदान करके साहित्य में योगदान देता है। पिछले अध्ययनों के विपरीत जो आम तौर पर पर्यटन उद्योग को एक पूरे के रूप में जांचते हैं, यह शोध सार्वजनिक रूप से कारोबार करने वाली खाद्य और पेय सेवा कंपनियों का एक सेक्टर-विशिष्ट मूल्यांकन प्रदान करता है।

निष्कर्ष दर्शाते हैं कि मजबूत इकटिरी संरचनाओं, स्वस्थ तरलता स्थिति और अधिक प्रभावी कार्यशील पूंजी प्रबंधन वाली कंपनियाँ अपेक्षाकृत बेहतर वित्तीय प्रदर्शन हासिल करती हैं। साथ ही, परिणाम एक ही क्षेत्र में काम करने वाली फर्मों के बीच, विशेष रूप से पूंजी संरचना और लाभप्रदता के संबंध में, वित्तीय प्रदर्शन में काफी भिन्नता प्रकट करते हैं। ये निष्कर्ष फर्म-विशिष्ट वित्तीय ताकत और कमजोरियों की पहचान करके निवेशकों, वित्तीय प्रबंधकों और नीति निर्माताओं के लिए व्यावहारिक निहितार्थ प्रदान करते हैं।

भविष्य के शोध में लंबी अवलोकन अवधि, नई सूचीबद्ध कंपनियों को शामिल करके, और बहु-मानदंड निर्णय लेने की विधियों या पैनल डेटा विश्लेषण जैसी उन्नत वित्तीय प्रदर्शन मूल्यांकन तकनीकों के माध्यम से इस विश्लेषण का विस्तार किया जा सकता है।

कीवर्ड: वित्तीय प्रदर्शन, वित्तीय अनुपात विश्लेषण, खाद्य और पेय सेवा क्षेत्र, बोर्सा इस्तांबुल (BIST), क्षेत्रीय तुलना।

Yapılandırılmış Özet

Yiyecek ve içecek hizmeti sektörü, turizm endüstrisinin en dinamik alt sektörlerinden biri olup istihdam, yatırım ve hizmet üretimine sağladığı katkılarla Türkiye ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Son yıllarda Borsa İstanbul'da (BIST) işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin sayısındaki artış, bu sektörde faaliyet gösteren halka açık şirketlerin finansal performanslarının değerlendirilmesine yönelik yeni fırsatlar sunmuştur. Buna karşın, BIST'te işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin finansal performansını doğrudan inceleyen ampirik çalışmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Mevcut araştırmaların büyük bölümü turizm sektörünü genel olarak ele almakta veya konaklama işletmelerine odaklanmakta, halka açık yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin finansal performansını sektör ortalamalarıyla karşılaştırmalı olarak değerlendirmemektedir. Bu nedenle, halka açık yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin finansal performansını mali oran analizi kullanarak inceleyen sektör odaklı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Borsa İstanbul'da işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin finansal performansını mali oran analizi yöntemiyle değerlendirmek ve şirketlerin performanslarını sektör ortalamalarıyla karşılaştırmaktır. Bu kapsamda çalışmada, şirketlerin likidite, faaliyet etkinliği, finansal yapı ve kârlılık açısından güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi amaçlanmakta; böylece Türkiye'de halka açık yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerine ilişkin sınırlı literatüre katkı sunulması hedeflenmektedir.

Bu çalışma, mali oran analizine dayalı nicel araştırma desenini benimsemektedir. Araştırmanın örneklemini Borsa İstanbul'da işlem gören dört yiyecek ve içecek hizmeti şirketi oluşturmaktadır: Baydöner Restoranları A.Ş., TAB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Büyük Şefler Gıda Turizm Tekstil Danışmanlık Organizasyon Eğitim Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Etiler Gıda ve Ticari Yatırımlar Sanayi ve Ticaret A.Ş. DO & CO Aktiengesellschaft ise uluslararası faaliyet yapısı ve konsolide finansal tablolarının yurt içinde faaliyet gösteren şirketlerden önemli ölçüde farklılaşması nedeniyle örneklem kapsamına dâhil edilmemiştir.

Araştırmada 2023 ve 2024 hesap dönemlerine ait yıllık finansal tablolar, Kamuyu Aydınlatma Platformu'ndan (KAP) elde edilmiştir. Sektör düzeyindeki finansal veriler ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından yayımlanan "Yiyecek ve İçecek Hizmeti Faaliyetleri" sektör bilançolarından temin edilmiştir. Çalışmada sektör oranları, TCMB'nin standart sektör oranları raporundan doğrudan alınmamış; sektör bilançolarında yer alan finansal veriler kullanılarak bu çalışmada esas alınan mali oran formülleri uygulanmak suretiyle hesaplanmıştır.

Analiz kapsamında likidite oranları (cari oran, asit-test oranı ve nakit oranı), faaliyet etkinliği oranları (stok devir hızı, alacak devir hızı ve aktif devir hızı), finansal yapı oranları (kısa vadeli borç oranı, borç oranı ve özkaynak oranı) ile kârlılık oranları (net kâr marjı, aktif kârlılığı ve özkaynak kârlılığı) incelenmiştir.

Şirketlerin finansal performansları hem kendi aralarında hem de sektör ortalamalarıyla karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Araştırma bulguları, incelenen dört şirket arasında finansal performans açısından önemli farklılıklar bulunduğunu göstermektedir. TAB Gıda, analiz dönemi boyunca sektör ortalamalarının üzerinde seyreden likidite oranları, güçlü özkaynak yapısı ve yüksek kârlılık göstergeleriyle genel finansal performans açısından en başarılı şirket olarak öne çıkmıştır. Baydöner ise özellikle alacak ve stok yönetiminde gösterdiği etkin performansla faaliyet etkinliği açısından başarılı bir görünüm sergilemiş; buna karşın artan finansman ve genel yönetim giderleri nedeniyle kârlılık performansı sınırlı kalmıştır.

Büyük Şefler, bazı faaliyet etkinliği göstergelerinde iyileşme kaydetmesine rağmen artan pazarlama ve genel yönetim giderleri nedeniyle kârlılık bakımından zayıf bir performans göstermiştir. Etiler Gıda ise düşük likidite düzeyi, yüksek finansal kaldıraç ve sınırlı kârlılık göstergeleriyle karşılaştırmalı olarak daha zayıf bir finansal performans ortaya koymuştur. Sektör karşılaştırmaları, halka açık şirketlerin genel olarak sektör ortalamalarının üzerinde likidite düzeylerine sahip olduğunu, buna karşın kısa vadeli borçlara dayalı finansman yapısının yüksek seviyede devam ettiğini göstermektedir. Ayrıca 2024 yılında stok ve aktif devir hızlarında iyileşmeler gözlenirken, bazı şirketlerde alacak devir hızındaki düşüşler alacak yönetiminde sorunlar yaşanabileceğine işaret etmektedir. Kârlılık oranları şirketler arasında önemli farklılıklar göstermekte olup, sürdürülebilir finansal performansın yalnızca satış artışına değil, aynı zamanda etkin maliyet kontrolüne, finansman kararlarına ve işletme sermayesi yönetimine bağlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çalışma, Borsa İstanbul'da işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin finansal performansını, TCMB sektör bilançolarından hesaplanan sektör oranlarıyla karşılaştırmalı olarak değerlendiren ilk kapsamlı araştırmalardan biri olması bakımından literatüre katkı sağlamaktadır. Turizm sektörünü genel olarak ele alan önceki çalışmalardan farklı olarak, araştırma halka açık yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerine odaklanan sektör özelinde bir değerlendirme sunmaktadır.

Araştırma bulguları, güçlü özkaynak yapısına, sağlıklı likidite düzeyine ve etkin işletme sermayesi yönetimine sahip şirketlerin daha başarılı bir finansal performans sergilediğini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, aynı sektörde faaliyet gösteren şirketler arasında özellikle finansal yapı ve kârlılık açısından önemli performans farklılıkları bulunduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, yatırımcılar, finans yöneticileri ve politika yapıcılar açısından şirketlerin finansal güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesine katkı sağlamaktadır. Gelecekte yapılacak araştırmalarda daha uzun dönemleri kapsayan verilerin kullanılması, yeni halka arz edilen şirketlerin analize dâhil edilmesi ve çok kriterli karar verme yöntemleri veya panel veri analizi gibi ileri finansal performans değerlendirme tekniklerinden yararlanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Performans, Mali Oran Analizi, Yiyecek ve İçecek Hizmeti Sektörü, Borsa İstanbul (BIST), Sektör Karşılaştırması.

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Financial Performance Analysis in the Food and Beverage Service Sector Through Financial Ratios: A Comparison Between BIST Companies and Sectoral Averages

Introduction

The food and beverage service sector has emerged as one of the key drivers of economic development and has attracted considerable attention at both national and international levels due to its close integration with the tourism industry¹. Characterized by rapidly changing consumer preferences, global economic fluctuations, and unexpected disruptions such as pandemics, the sector requires continuous evaluation in terms of financial resilience and sustainability.

The food and beverage service sector occupies a significant position in the Turkish economy in terms of both employment and value creation. According to the Turkish Statistical Institute (TurkStat), food and beverage service activities became one of the largest sources of employment within the service sector as of 2024 (TurkStat, 2025). Increasing urbanization, the growing number of working individuals, and fast-paced lifestyles have stimulated demand for dining out, thereby contributing to the sector's continuous expansion. In particular, the rapid growth of the fast-food industry has increased the visibility of chain restaurants and branded food service companies among investors and within capital markets. In this context, the increasing number of food and beverage service companies that have recently been listed on Borsa İstanbul (BIST) reflects the ongoing professionalization and institutionalization of the sector in Türkiye.

Despite its substantial growth potential, however, a considerable proportion of food and beverage service companies fail to achieve long-term sustainability. Small and medium-sized enterprises, in particular, frequently cease operations because they are unable to maintain financial sustainability (Beyaz, Öcek, & Karadeniz, 2022). Businesses established primarily in response to temporary market popularity often experience financial losses due to inadequate financial planning and ineffective management practices, eventually leading to business failure. Consequently, many firms operating in the sector are unable to sustain their operations over the long term, with a significant number exiting the market during their early years of operation. This situation highlights the structural vulnerability of the sector. Furthermore, external shocks—including economic crises, infectious disease outbreaks, supply chain disruptions, and rising operating costs—can directly affect the financial resilience of firms in the sector. Recent global health crises and economic uncertainties have further underscored the importance of liquidity management, financing decisions, and profitability in maintaining business continuity. In this regard, financial resilience, particularly as

¹ For detailed information on this issue, see: Evirgen, 2024; Ören ve Şahin Ören, 2018; Ulutaş, 2019; Erol ve Alaşan, 2020; Çakmakoglu Arıcı ve Özdemir, 2021; Albayrak ve Budak, 2022; Ercan ve Yılmaz, 2022; Ergüven, 2015; Mankan, 2017a, 2017b, 2017c; Arınç, 2017; Baran, 2022; Badem, 2023; Çetin ve Küçükkömürler, 2024; Kazkondur, 2024; Uçan Kayaalp ve Aldemir, 2024; Kızılgeçi, 2024; Şeyhanlıoğlu ve İleri, 2024; Ertürk, 2019; Gül ve Gül, 2021; Süren ve Ateş, 2024.

reflected by liquidity indicators, plays a crucial role in enhancing the sector's capacity to withstand external shocks (Gündüz et al., 2021; Swinnen & McDermott, 2020).

Financial ratio analysis is one of the most widely used analytical tools for evaluating firms' financial condition and performance. Financial ratios provide comprehensive information on multiple dimensions of corporate performance, including liquidity, operational efficiency, financial structure, and profitability, thereby supporting the decision-making processes of investors, creditors, managers, and other stakeholders. Beyond assessing current financial conditions, financial ratios also facilitate evaluations of firms' future financial sustainability. Consequently, ratio analysis has become one of the principal methods employed to assess and compare the financial performance of companies operating across different industries (Rustam, 2022; Wang et al., 2023). In the food and beverage service sector, financial ratios provide valuable insights into firms' competitive positions and their capacity to maintain long-term financial sustainability.

The aim of this study is to comparatively evaluate the financial performance of food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul during the 2023 and 2024 accounting periods. To achieve this objective, the financial ratios of the sampled companies are compared both across years and with sector-level ratios calculated from the Food and Beverage Service Activities Sectoral Balance Sheets published by the Central Bank of the Republic of Türkiye (CBRT). The study seeks to provide a comprehensive assessment of the sector by examining similarities and differences between firm-level and sector-level performance in terms of liquidity, profitability, financial structure, and operational efficiency.

Previous studies examining the financial performance of the food and beverage industry have primarily focused on large publicly traded food manufacturing companies (Adi & Daryanto, 2021; Haran & Nandhini, 2025; Marsha & Murtaqi, 2017). A review of the existing literature indicates that relatively little attention has been paid to the food and beverage service sector, which constitutes a distinct sub-sector of the tourism industry. One of the main reasons for this gap has been the limited number of publicly traded food and beverage service companies on Borsa Istanbul for many years. More recently, however, the public listing of major sector participants such as TAB Gıda, Baydöner, Etiler Gıda, and Büyük Şefler has created a valuable and up-to-date dataset for financial performance analysis. This development provides an important opportunity for sector-specific academic research and enables a more comprehensive evaluation of the financial performance of publicly traded food and beverage service companies. Therefore, this study is expected to make a meaningful contribution to the existing literature by addressing an important research gap.

Literature Review

Evaluating the financial performance of companies operating in the food and beverage service sector is of strategic importance for both investors and managers. Accordingly, previous studies have primarily focused on issues such as liquidity, profitability, cash conversion cycle, and multi-criteria decision-making (MCDM) techniques.

Nam et al. (2024) examined 644 non-financial companies listed on the Vietnam Stock Exchange and found that liquidity has a direct positive effect on financial performance, while exerting a negative effect on capital structure. Their findings further indicated that capital structure adversely affects financial performance and partially mediates the relationship between liquidity and firm performance. Similarly, Ahmed et al. (2023) investigated publicly listed manufacturing companies and demonstrated that the relationship between capital structure and firm performance is neither linear nor unidirectional. Although debt financing may reduce agency costs by imposing managerial discipline, excessive leverage can exert downward pressure on financial performance. Abdullah et al. (2022) reported that working capital management positively influences both profitability and liquidity; however, this relationship varies according to firms' ownership and governance structures. Likewise, Umar and Al-Faryan (2024), in their study of publicly listed halal

food and beverage companies, concluded that working capital components are significant determinants of corporate profitability.

Focusing on the hospitality industry, Sikveland et al. (2022) examined the determinants of capital structure and found that seasonality and geographical clustering significantly influence firms' borrowing behavior and liquidity preferences. Their findings suggest that firms operating under irregular and unpredictable cash flow conditions tend to adopt different financing strategies to satisfy their short-term liquidity requirements. In the context of Türkiye, Liceli and İlban (2024) analyzed the relationship between liquidity and financial performance in the food and beverage sector and reported that improvements in liquidity ratios positively affect both net profit margin and return on assets. These findings reinforce the critical role of liquidity management in maintaining corporate sustainability, particularly during periods of economic uncertainty.

The COVID-19 pandemic represents one of the most recent global crises to have severely affected the food and beverage industry. Adi and Daryanto (2021) compared the financial performance of publicly traded food and beverage companies in Indonesia during the three quarters before and after the pandemic and reported significant declines in net profit, operating profitability, and total asset turnover. Similarly, in the Turkish context, Beyaz et al. (2022) found that the risk of financial distress increased considerably during the pandemic, with accommodation and food and beverage companies experiencing substantial cash flow difficulties. Furthermore, Beyazgül et al. (2018) conducted a comparative analysis of the cash conversion cycles of food and beverage companies in Türkiye, the United Kingdom, and the United States, revealing that Turkish firms exhibited considerably longer average cash conversion periods than their international counterparts. This finding suggests that firms operating in Türkiye require improvements in inventory management and accounts receivable collection practices to enhance long-term operational efficiency and financial performance.

Financial performance in the food and beverage industry has also been extensively examined through financial ratio analysis. Marsha and Murtaqi (2017) analyzed the financial ratios affecting the value of companies listed on the Indonesia Stock Exchange and found that return on equity (ROE), debt-to-asset ratio, and net profit margin significantly influence firm value. Similarly, Chambers and Cifter (2022) identified a non-linear relationship between working capital management and firm performance in the hospitality and tourism industry. Their findings revealed an inverted U-shaped relationship between working capital and performance for accommodation, food service, and travel companies, indicating that both insufficient and excessive levels of working capital can adversely affect firm performance. Likewise, Saputera et al. (2021) confirmed the significant effects of capital structure, liquidity, and activity ratios on corporate profitability. Iotti and Bonazzi (2023) investigated financial sustainability in agri-food companies by examining income statement indicators, capital structure, and debt repayment capacity. Their findings demonstrated that maintaining operating profitability at a level sufficient to cover financing costs, together with establishing a balanced capital structure, is essential for long-term financial sustainability.

Among the studies conducted in Türkiye, Karadeniz et al. (2016) comparatively analyzed the financial performance of tourism subsectors using financial ratio analysis and reported that the food and beverage service subsector exhibited relatively strong performance in terms of asset utilization and cash conversion cycle. This finding highlights the relatively high level of operational efficiency within the sector. Nevertheless, financial performance in the food and beverage industry depends not only on profitability indicators but also on how efficiently firms utilize their available resources. In this regard, Tsai et al. (2022) evaluated publicly listed food and beverage companies in Vietnam using Data Envelopment Analysis (DEA) and the Malmquist Productivity Index. Their results revealed considerable differences in technical efficiency and productivity among firms and

across years, while productivity improvements were found to be driven primarily by technological progress.

The multidimensional nature of financial ratios has encouraged researchers to complement traditional ratio analysis with statistical techniques, artificial intelligence-based methods, and multi-criteria decision-making (MCDM) approaches. Delen et al. (2013) employed factor analysis and decision tree algorithms to predict firm performance using financial ratios and identified net profit margin and the ratio of earnings before tax to equity as two of the most significant determinants of corporate performance. Similarly, Akbulut and Rençber (2015) compared the financial performance of manufacturing firms listed on Borsa Istanbul (BIST) using a comprehensive set of financial indicators, whereas Yıldız et al. (2020) assessed firms' relative financial efficiency through Data Envelopment Analysis (DEA). More recent studies have increasingly integrated financial ratios with objective weighting and ranking techniques to provide more comprehensive performance evaluations. For example, Akbulut and Aydoğan (2023) analyzed the financial performance of the Turkish life and pension insurance sector over the 2010–2021 period using an integrated SV–SAW–ARAS framework, demonstrating that multidimensional evaluation models facilitate the identification of changes in sectoral performance over time. Likewise, Yılmaz Özekenci (2024) evaluated the financial performance of companies included in the BIST Sustainability 25 Index using the LBWA, MEREC, and CRADIS methods. These studies suggest that although traditional financial ratio analysis remains an effective tool for assessing firms' financial conditions, integrating it with MCDM techniques, DEA, and artificial intelligence-based approaches enables a more comprehensive comparison and ranking of corporate financial performance. Consistent with this perspective, Bozkurt and Şimşek (2024) evaluated the financial performance of cement companies listed on Borsa Istanbul using MEREC-based WEDBA and CoCoSo methods across liquidity, capital structure, activity, and profitability indicators. Their findings demonstrate that integrating multiple financial criteria into a unified evaluation framework provides a more holistic assessment of corporate financial performance.

Studies directly examining the financial performance of companies operating in the food and beverage industry generally combine financial ratio analysis with multi-criteria decision-making (MCDM) techniques. Aldalou and Perçin (2019) evaluated the financial performance of companies listed in the BIST Food and Beverage Index using a fuzzy MCDM approach. Similarly, Işık et al. (2024) investigated the financial and stock market performance of food and beverage companies listed on Borsa Istanbul (BIST) through an integrated framework incorporating the DEMATEL, CRITIC, EDAS, TOPSIS, and WASPAS methods. Their findings revealed substantial differences in financial performance among firms operating within the same industry and demonstrated that corporate rankings vary depending on both the selected performance indicators and the evaluation methodology employed. However, these studies primarily focus on producing integrated performance rankings, while providing only limited comparisons of firm-level financial ratios with sectoral benchmarks or across different time periods.

Accordingly, the present study contributes to the literature by examining publicly traded food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul from the perspectives of liquidity, efficiency, capital structure, and profitability. Unlike previous studies, the financial ratios calculated for individual firms are systematically compared with sector-level ratios derived from the CBRT Sectoral Balance Sheets, thereby providing a more comprehensive evaluation of corporate financial performance. Similarly, Erdoğan and Yamaltdinova (2018), Özçelik and Kandemir (2015), and Kahraman and Çalışkan (2024) evaluated the financial performance of tourism companies listed on Borsa Istanbul using the TOPSIS method and highlighted considerable variations in firm performance across different periods. Likewise, Karakuş (2021) and Temür (2022) demonstrated the increasing application of MCDM techniques in evaluating the financial performance of companies in the BIST tourism sector, emphasizing the importance of methodological diversity in performance

measurement. Furthermore, Türegün (2022) compared the Entropy, TOPSIS, and VIKOR methods for financial performance evaluation and showed that firms' performance rankings may differ substantially depending on the evaluation technique employed. These findings suggest that assessments based solely on a single financial ratio or performance indicator may be insufficient to capture firms' overall financial condition.

Beyond financial indicators, environmental performance and fundamental financial analysis have also attracted considerable attention in studies of the food and beverage industry. Jackson and Singh (2015) examined the relationship between environmental sustainability ratings and the financial performance of companies operating within the U.S. food supply chain and found that firms with higher environmental sustainability scores generally achieved superior financial performance. Likewise, Herawati and Putra (2018) investigated the effects of fundamental financial indicators—including profitability and leverage measures—on stock prices of food and beverage companies listed on the Indonesia Stock Exchange. Their findings indicated that Return on Assets (ROA) and Total Asset Turnover (TAT) significantly influence stock prices, whereas leverage and liquidity ratios exhibit relatively limited effects. These results further suggest that investors tend to place greater emphasis on firms' operational efficiency than on their short-term liquidity positions.

Although a substantial body of international research has examined the financial performance of food and beverage companies, empirical evidence from Türkiye remains relatively limited due to the small number of publicly traded firms in the sector. Nevertheless, the recent public offerings of several food and beverage service companies on Borsa Istanbul have increased the need for updated analyses of the sector's financial structure and performance. In this context, the present study is expected to make a meaningful contribution to the literature by evaluating the financial performance of publicly traded food and beverage service companies through comprehensive financial ratio analysis and by comparing firm-level performance with sector-level benchmarks calculated from the CBRT Sectoral Balance Sheets.

Method

This study adopts a quantitative research design to evaluate the financial performance of publicly traded companies operating in the food and beverage service sector in Türkiye and to compare their performance with sector-level benchmarks. Accordingly, the study aims to determine whether the financial performance of listed companies is consistent with the overall financial structure of the sector.

Table 1. BIST Food and Beverage Service Companies Included in the Analysis

No	Ticker Symbol	Company Name	Initial Date of Listing/Trading
1	BYDNR	Baydöner Restoranları A.Ş.	21/08/2023
2	BIGCH	Büyük Şefler Gıda Turizm Tekstil Danışmanlık Organizasyon Eğitim San. ve Tic. A.Ş.	10/05/2023
3	ETILR	Etiler Gıda ve Ticari Yatırımlar San. ve Tic. A.Ş.	16/07/2012
4	TABGD	TAB Gıda San. ve Tic. A.Ş.	26/10/2023

Source: Public Disclosure Platform (KAP, 2025).

The sample consists of four food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul (BIST). Annual financial statements for the 2023 and 2024 accounting periods were obtained from the Public Disclosure Platform (KAP). Sector-level financial data were obtained from the Sectoral Balance Sheets published by the Central Bank of the Republic of Türkiye (CBRT) for the “Food and Beverage Service Activities” sector. Rather than directly using the CBRT standard sector ratio reports, sector ratios were calculated by applying the financial ratio formulas adopted in this study to the published sectoral financial statement data. Because most companies in the sample were listed on Borsa Istanbul only recently, the analysis was limited to the most recent two-year period. Of the

five companies classified within the BIST Food and Beverage Service sector, four were included in the analysis. DO&CO Aktiengesellschaft was excluded because its international operational structure and consolidated financial statements substantially differ from those of domestically operating firms, limiting direct comparability. The companies included in the analysis are presented in Table 1.

Financial analysis is a fundamental tool for assessing a firm's financial condition and operating performance and for supporting future-oriented decision-making (Brigham & Ehrhardt, 2013). According to Akgüç (2011), financial analysis refers to the evaluation of whether a firm's financial position and operating results are financially adequate. Among the available techniques, financial ratio analysis is one of the most widely used methods because it enables the evaluation of relationships among financial statement items and their changes over time. The financial ratios employed in this study and their calculation formulas are presented in Table 2.

Table 2. Financial Ratios Used to Measure Financial Performance

Category	Financial Ratio	Formula
Liquidity Ratios	Current Ratio	Current Assets / Current Liabilities
	Acid-Test Ratio (Quick Ratio)	(Current Assets – Inventories) / Current Liabilities
	Cash Ratio	(Cash and Cash Equivalents + Marketable Securities) / Current Liabilities
Efficiency Ratios	Inventory Turnover Ratio	Cost of Goods Sold / Inventories
	Accounts Receivable Turnover Ratio	Net Sales / Trade Receivables
	Accounts Payable Turnover Ratio	Cost of Goods Sold / Trade Payables
	Total Asset Turnover Ratio	Net Sales / Total Assets
Financial Structure Ratios	Short-Term Leverage Ratio	Current Liabilities / Total Liabilities
	Long-Term Leverage Ratio	Long Term Debt / Total Liabilities
	Total Leverage Ratio	Total Liabilities / Total Assets
	Equity Ratio	Total Equity / Total Assets
	Debt-to-Equity Ratio	Total Liabilities / Total Equity
Profitability Ratios	Net Profit Margin	Net Profit (Loss) / Net Sales
	Operating Profitability Ratio	Earnings Before Interest and Taxes (EBIT) / Total Assets
	Return on Assets (ROA)	Net Profit (Loss) / Total Assets
	Return on Equity (ROE)	Net Profit (Loss) / Total Equity

Source: Ceylan and Korkmaz (2008); Akgüç (2011).

The financial ratios were classified into four categories: liquidity, efficiency, financial structure, and profitability. The calculated ratios were compared across the 2023 and 2024 accounting periods as well as with sector-level ratios, and the findings were interpreted by considering both sector averages and the direction of change over time. The use of the CBRT Sectoral Balance Sheets in financial ratio analysis has also been adopted in previous studies to evaluate the financial structure and temporal performance of different sectors (Aydemir, 2024).

Findings

The findings obtained from the study were analyzed under four main categories: liquidity, efficiency, financial structure, and profitability ratios. Under each category, the financial performance of the food and beverage service companies listed on Borsa İstanbul (BIST) was evaluated through both year-on-year comparisons for the 2023 and 2024 accounting periods and comparisons with the sector-level ratios calculated from the Central Bank of the Republic of Türkiye (CBRT) Food and Beverage Service Activities Sectoral Balance Sheets.

Findings on Liquidity Ratios

This section analyzes the current ratio, acid-test ratio, and cash ratio of the food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul (BIST) for the 2023 and 2024 accounting periods. The findings are evaluated through both year-on-year comparisons and comparisons with the sector-level ratios calculated from the CBRT Food and Beverage Service Activities Sectoral Balance Sheets.

Table 3. Comparative Liquidity Ratios of BIST Food and Beverage Service Companies and the CBRT Sector Benchmarks (2023–2024)

Company	Year	Liquidity Ratios		
		Current Ratio	Acid-Test Ratio (Quick Ratio)	Cash Ratio
Büyük Şefler	2023	1.26	1.04	0.88
TAB Gıda		1.83	1.45	1.82
Bay Döner		1.66	1.11	1.25
Etiler Gıda		1.22	0.90	0.18
Sector		1.14	0.74	0.26
Büyük Şefler	2024	0.82	0.72	0.14
TAB Gıda		1.86	1.65	1.27
Bay Döner		1.17	0.85	0.59
Etiler Gıda		1.35	1.26	0.08
Sector		1.20	0.82	0.27

Table 3 presents the liquidity ratios of the food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul (BIST) for the 2023 and 2024 accounting periods, together with the sector-level ratios. An overall assessment of the liquidity indicators suggests that the sector maintained an adequate capacity to meet its short-term obligations. Specifically, the sector's current ratio increased from 1.14 in 2023 to 1.20 in 2024, while the acid-test ratio improved from 0.74 to 0.82 over the same period. These improvements indicate that current assets increased at a faster pace than short-term liabilities, reflecting a modest enhancement in the sector's overall liquidity position.

At the firm level, TAB Gıda exhibited the strongest liquidity performance in both years. The company's current ratio increased from 1.83 in 2023 to 1.86 in 2024, while its acid-test ratio rose from 1.45 to 1.65, indicating an increase in current assets particularly liquid assets relative to short-term liabilities. Likewise, the company's cash ratio remained well above the sector average in both years, demonstrating a strong capacity to meet short-term obligations using cash and cash equivalents.

In contrast, Bay Döner's current ratio declined from 1.66 in 2023 to 1.17 in 2024. Similar decreases were observed in both the acid-test and cash ratios. This pattern suggests that the growth in current assets lagged behind the increase in short-term liabilities or that the company's liquid assets declined during the period. Nevertheless, the current ratio remained close to the sector benchmark, indicating that the company's short-term solvency was largely maintained.

Büyük Şefler experienced a notable deterioration in its liquidity position. Its current ratio declined from 1.26 in 2023 to 0.82 in 2024, while the acid-test ratio decreased from 1.04 to 0.72, and the cash ratio fell sharply from 0.88 to 0.14. The substantial decline in the cash ratio may be attributed to a reduction in cash and cash equivalents or a significant increase in short-term liabilities. Furthermore, the current ratio falling below 1.00 indicates a weakening in the company's ability to meet its short-term financial obligations.

Although Etiler Gıda recorded improvements in both its current and acid-test ratios, its cash ratio declined from 0.18 to 0.08. This finding suggests that, despite the increase in current assets, the proportion of cash within total liquid resources decreased. While the company's current and acid-test ratios remained above the sector-level ratios, the persistently low cash ratio indicates that short-term financial risks continue to exist.

Overall, TAB Gıda distinguished itself from the other companies with its strong liquidity position, whereas Büyük Şefler and Etiler Gıda exhibited relatively more fragile liquidity structures, particularly in terms of cash management. Although the sector-level ratios indicate a modest improvement in overall liquidity, the deterioration observed in some firms suggests that working capital management practices vary considerably across companies within the food and beverage service sector.

Findings on Efficiency Ratios

This section examines the efficiency ratios of the food and beverage service companies listed on Borsa İstanbul (BIST) for the 2023 and 2024 accounting periods, together with the sector-level ratios calculated from the Central Bank of the Republic of Türkiye (CBRT) Sectoral Balance Sheets. The analysis focuses on four key efficiency indicators: inventory turnover ratio, accounts receivable turnover ratio, accounts payable turnover ratio, and total asset turnover ratio.

Table 4. Comparative Efficiency Ratios of BIST Food and Beverage Service Companies and the CBRT Sector Benchmarks (2023–2024)

Company	Year	Efficiency Ratios			
		Inventory Turnover Ratio	Accounts Receivable Turnover Ratio	Accounts Payable Turnover Ratio	Total Asset Turnover Ratio
Büyük Şefler	2023	16.40	9.48	6.89	1.39
TAB Gıda		13.77	21.30	10.83	1.32
Bay Döner		6.56	20.56	7.20	1.17
Etiler Gıda		4.05	1.51	3.08	0.75
Sector		6.05	9.11	4.82	1.35
Büyük Şefler	2024	32.45	9.99	8.11	1.41
TAB Gıda		26.80	23.12	19.41	1.31
Bay Döner		11.15	53.44	8.79	1.21
Etiler Gıda		31.45	3.70	16.11	1.68
Sector		6.76	8.47	5.14	1.60

Table 4 presents the efficiency ratios of the food and beverage service companies listed on Borsa İstanbul (BIST) for the 2023 and 2024 accounting periods. The sector-level inventory turnover ratio increased from 6.05 in 2023 to 6.76 in 2024, indicating a modest improvement in the sector's ability to convert inventories into sales. At the firm level, Büyük Şefler's inventory turnover ratio increased from 16.40 to 32.45, while Etiler Gıda's ratio rose substantially from 4.05 to 31.45. These increases suggest either a faster turnover of inventories or a higher growth in sales relative to inventory levels. The remarkable improvement observed for Etiler Gıda indicates a significant enhancement in the company's working capital management and inventory control practices. In contrast, Bay Döner experienced only a modest increase in its inventory turnover ratio.

Regarding accounts receivable turnover, the sector-level ratio declined from 9.11 in 2023 to 8.47 in 2024, suggesting a slight lengthening of the average collection period across the sector. At the company level, Bay Döner recorded the highest accounts receivable turnover ratio in the sample, increasing from 20.56 to 53.44. This finding indicates that the company collected its receivables more rapidly and significantly improved its cash conversion process. TAB Gıda also maintained a high accounts receivable turnover ratio in both years, recording 23.12 in 2024 and thereby sustaining a strong collection performance. In contrast, Etiler Gıda reported relatively low accounts receivable turnover ratios of 1.51 in 2023 and 3.70 in 2024, indicating a slower receivables collection process than the other companies included in the analysis.

The accounts payable turnover ratio increased from 4.82 in 2023 to 5.14 in 2024 at the sector level, indicating that trade payables were settled more rapidly across the industry. A particularly notable improvement was observed for TAB Gıda, whose accounts payable turnover ratio increased

from 10.83 in 2023 to 19.41 in 2024. This finding suggests that the company fulfilled its obligations to suppliers more quickly and maintained a strong payment capacity. Similarly, Etiler Gıda recorded a substantial increase in its accounts payable turnover ratio. However, a high accounts payable turnover ratio should not always be interpreted as a positive indicator, as it should also be evaluated in conjunction with firms' utilization of supplier credit and their overall working capital management policies.

The total asset turnover ratio at the sector level increased from 1.35 in 2023 to 1.60 in 2024, indicating that companies in the sector used their assets more efficiently to generate revenue. Among the sampled firms, Etiler Gıda achieved the highest total asset turnover ratio in 2024 (1.68). The total asset turnover ratios of Büyük Şefler and TAB Gıda were also close to the sector benchmark. Overall, the increases in total asset turnover suggest that companies improved their ability to generate higher sales relative to their existing asset base, reflecting enhanced efficiency in resource utilization.

Overall, the findings indicate that the sector experienced modest improvements in inventory management, receivables collection, and asset utilization efficiency during 2024. In particular, TAB Gıda and Bay Döner demonstrated stronger performance in working capital management, whereas Etiler Gıda, despite achieving substantial improvements in several efficiency indicators, continued to lag behind the other companies in terms of receivables management.

Findings on Financial Structure Ratios

This section examines the financial structure ratios of the food and beverage service companies included in the analysis for the 2023 and 2024 accounting periods, together with the sector-level ratios calculated from the Central Bank of the Republic of Türkiye (CBRT) Sectoral Balance Sheets. The analysis focuses on five key indicators: the short-term leverage ratio, long-term leverage ratio, total leverage ratio, equity-to-total assets ratio, and debt-to-equity ratio. The findings are presented in Table 5.

Table 5. Comparative Financial Structure Ratios of BIST Food and Beverage Service Companies and the CBRT Sector Benchmarks (2023–2024)

Company	Year	Financial Structure Ratios				
		Short-Term Leverage Ratio	Long-Term Leverage Ratio	Total Leverage Ratio	Equity-to-Total Assets Ratio	Debt-to-Equity Ratio
Büyük Şefler	2023	0.28	0.19	0.48	0.52	0.91
TAB Gıda		0.21	0.15	0.36	0.64	0.56
Bay Döner		0.25	0.16	0.40	0.60	0.68
Etiler Gıda		0.51	0.09	0.60	0.40	1.51
Sektör		0.45	0.10	0.55	0.45	1.20
Büyük Şefler	2024	0.31	0.19	0.50	0.50	1.00
TAB Gıda		0.20	0.15	0.35	0.65	0.54
Bay Döner		0.29	0.23	0.52	0.48	1.09
Etiler Gıda		0.48	0.08	0.56	0.44	1.29
Sektör		0.49	0.08	0.57	0.43	1.34

Table 5 presents the financial structure ratios of the food and beverage service companies listed on Borsa İstanbul (BIST) for the 2023 and 2024 accounting periods. The sector-level short-term leverage ratio increased from 45% in 2023 to 49% in 2024, indicating a greater reliance on short-term liabilities across the sector. At the firm level, Etiler Gıda recorded the highest short-term leverage ratio in both years, with ratios of 51% in 2023 and 48% in 2024. These figures indicate that approximately half of the company's assets were financed through short-term liabilities, suggesting that its working capital requirements were largely met through short-term borrowing and that the company may therefore be more exposed to liquidity risk. In contrast, TAB Gıda reported

substantially lower short-term leverage ratios (21% and 20%, respectively), indicating a considerably lower dependence on short-term financing than the sector average.

The long-term leverage ratios were relatively low across both the sector and the sampled companies. The sector-level ratio declined from 10% in 2023 to 8% in 2024, indicating that firms generally relied more heavily on short-term liabilities than on long-term financing. Compared with the other companies, Büyük Şefler and Bay Döner reported relatively higher long-term leverage ratios, suggesting that part of their investments was financed through long-term borrowing. Nevertheless, the overall findings indicate that the use of long-term financing remained limited throughout the sector.

The total leverage ratio increased from 55% in 2023 to 57% in 2024, indicating a higher level of debt financing across the sector. Among the sampled firms, Etiler Gıda exhibited the highest total leverage ratio in both years (60% and 56%), whereas TAB Gıda recorded the lowest ratios (36% and 35%). The relatively high leverage of Etiler Gıda suggests that its operations were financed largely through liabilities, whereas the comparatively low leverage of TAB Gıda reflects a more conservative financing policy. Moreover, the increase in total leverage may have heightened firms' sensitivity to rising interest rates and financing costs.

With respect to the equity-to-total assets ratio, TAB Gıda reported the highest ratio among the sampled companies, increasing from 64% in 2023 to 65% in 2024. This finding indicates that a substantial proportion of the company's assets was financed through equity, reflecting a relatively strong capital structure. In contrast, Etiler Gıda's equity ratio remained below the sector benchmark in both years, indicating a greater reliance on external financing. Meanwhile, the sector-level equity ratio declined from 45% to 43%, suggesting a gradual weakening of equity financing and an increasing reliance on debt financing across the sector.

The debt-to-equity ratio, one of the key indicators of financial risk, further highlights these differences. Etiler Gıda recorded the highest debt-to-equity ratios in both years (1.51 in 2023 and 1.29 in 2024), indicating a greater dependence on liabilities relative to shareholders' equity and, consequently, a higher level of financial risk. By contrast, TAB Gıda reported the lowest debt-to-equity ratios (0.56 and 0.54, respectively), reflecting a stronger capital structure and a lower degree of financial risk. At the sector level, the debt-to-equity ratio increased from 1.20 to 1.34, indicating a growing reliance on debt financing and an overall increase in financial risk.

Overall, the findings indicate that short-term borrowing remained the predominant source of external financing in the food and beverage service sector, while the overall level of indebtedness increased and the relative importance of equity financing declined. Within this context, TAB Gıda distinguished itself through its strong capital structure and conservative financing policy, whereas Etiler Gıda exhibited a comparatively more fragile financial structure due to its higher leverage and greater financial risk.

Findings on Profitability Ratios

This section examines the profitability ratios of the food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul (BIST) for the 2023 and 2024 accounting periods. The analysis focuses on four key profitability indicators: net profit margin, operating profitability, return on assets (ROA), and return on equity (ROE). These indicators are also compared with the sector-level ratios calculated from the Central Bank of the Republic of Türkiye (CBRT) Sectoral Balance Sheets.

Table 6 presents the profitability ratios of the food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul (BIST) for the 2023 and 2024 accounting periods. The sector-level net profit margin declined from 4% in 2023 to 3% in 2024, indicating that although sales revenues were largely maintained, rising operating costs and financing expenses placed downward pressure on overall profitability. At the company level, TAB Gıda achieved the highest net profit margin (12%) in 2023;

however, this ratio declined to 6% in 2024. Despite this decrease, the company continued to outperform the sector benchmark in both years. Büyük Şefler's net profit margin declined from 8% to 5%, a decrease that appears to have been primarily driven by increases in administrative and marketing expenses. Bay Döner reported a negative net profit margin of -4% in 2024, indicating that the company incurred a net loss during the year. An examination of the company's financial statements suggests that the substantial increases in administrative and financing expenses, particularly in 2024, adversely affected net profitability and played a major role in the reported loss. Although Etiler Gıda reported a net loss in 2023, it achieved a positive net profit margin in 2024, reflecting a notable improvement in profitability.

Table 6. Comparative Profitability Ratios of BIST Food and Beverage Service Companies and the CBRT Sector Benchmarks (2023–2024)

Company	Year	Profitability Ratios			
		Net Profit Margin	Operating Profitability Ratio	Return on Assets (ROA)	Return on Equity (ROE)
Büyük Şefler	2023	0.08	0.10	0.11	0.21
TAB Gıda		0.12	0.11	0.16	0.25
Bay Döner		0.08	0.10	0.10	0.16
Etiler Gıda		-0.04	0.12	-0.03	-0.08
Sektör		0.04	0.05	0.05	0.11
Büyük Şefler	2024	0.05	0.06	0.06	0.13
TAB Gıda		0.06	0.15	0.08	0.12
Bay Döner		-0.04	0.01	-0.05	-0.09
Etiler Gıda		0.03	0.11	0.05	0.12
Sektör		0.03	0.05	0.05	0.11

The sector-level operating profitability ratio remained stable at approximately 5% in both years, indicating that profitability generated from core operating activities changed little over the study period. Among the sampled firms, TAB Gıda improved its operating profitability ratio from 11% in 2023 to 15% in 2024, suggesting that the company successfully increased sales revenues while managing operating expenses more efficiently. In contrast, Büyük Şefler's operating profitability declined from 10% to 6%, largely due to increases in administrative and marketing expenses. The growth in these expenditures reduced operating income and consequently weakened operating profitability. Bay Döner's operating profitability fell to 1%, indicating a deterioration in operational efficiency and increasing pressure of operating expenses on revenues. In particular, the increase in administrative expenses appears to have been one of the principal factors contributing to the decline in operating profitability. By comparison, Etiler Gıda maintained operating profitability ratios above the sector benchmark in both years.

The sector-level return on assets (ROA) remained at approximately 5% in both years. Among the sampled firms, TAB Gıda recorded the highest ROA in 2023 (16%), although this ratio declined to 8% in 2024. Nevertheless, the company continued to outperform the sector benchmark. Büyük Şefler's ROA decreased from 11% to 6%, with higher administrative and marketing expenses appearing to be the primary contributing factors. Bay Döner reported a negative ROA of -5% in 2024, indicating difficulties in generating profits from its asset base. The increase in administrative and financing expenses resulted in a net loss for the period, thereby reducing the company's ability to utilize its assets profitably. In contrast, Etiler Gıda improved its ROA from a negative level in 2023 to a positive level in 2024, suggesting a more efficient utilization of its assets.

The sector-level return on equity (ROE) remained stable at approximately 11% in both years. TAB Gıda recorded the highest ROE among the sampled companies, achieving 25% in 2023 before declining to 12% in 2024. Despite this decrease, the company continued to outperform the sector

benchmark. Büyük Şefler's ROE declined from 21% to 13%, a decrease that appears to have been largely attributable to higher administrative and marketing expenses. Bay Döner reported a negative ROE of -9% in 2024, indicating a negative return on shareholders' investment. The increase in administrative and financing expenses also appears to have been a major factor contributing to this deterioration. By contrast, Etiler Gıda, which reported a negative ROE in 2023, improved substantially and achieved an ROE of 12% in 2024.

Overall, the findings indicate that TAB Gıda demonstrated a more stable and superior performance than the sector benchmarks across the profitability indicators. In contrast, the decline in the profitability ratios of Büyük Şefler appears to have been primarily driven by increases in administrative and marketing expenses. Bay Döner, on the other hand, experienced a substantial deterioration in all major profitability indicators in 2024, largely attributable to higher administrative and financing expenses. By comparison, Etiler Gıda improved its financial performance by moving from a loss position in 2023 to profitability in 2024. The relatively low sector-level profitability ratios further suggest that increasing operating costs, intense market competition, and rising financing expenses continued to exert downward pressure on profitability in the food and beverage service sector.

Table 7. Summary of Financial Performance Findings

Ratio Category	Strongest Performance	Weakest Performance	Most Significant Change (2023–2024)	Sector Assessment
Liquidity	TAB Gıda	Büyük Şefler / Etiler Gıda (Cash Ratio)	Deterioration in the liquidity position of Büyük Şefler	Modest improvement in sector liquidity
Efficiency	TAB Gıda / Bay Döner	Etiler Gıda (Receivables Management)	Significant increase in inventory turnover ratios of Etiler Gıda and Büyük Şefler	Overall improvement in efficiency ratios
Financial Structure	TAB Gıda	Etiler Gıda	Increased reliance on debt financing across the sector	Financial risk showed an upward trend
Profitability	TAB Gıda	Bay Döner	Etiler Gıda returned to profitability after reporting losses	Profitability remained weak across the sector

Table 7 summarizes the key financial performance findings derived from the ratio analysis conducted for the companies included in this study. Overall, the results indicate that TAB Gıda outperformed the other companies in terms of liquidity, financial structure, and profitability, whereas Etiler Gıda exhibited a comparatively more fragile financial position due to its higher leverage and greater financial risk. With respect to efficiency ratios, notable improvements were observed, particularly in inventory management. However, profitability remained relatively weak across the sector. In addition, the sector-level ratios indicate an increasing reliance on short-term borrowing and a corresponding rise in overall financial risk.

Discussion and Conclusion

This study evaluated the financial performance of publicly traded food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul (BIST) for the 2023 and 2024 accounting periods by comparing both year-to-year changes and sector-level benchmarks. To achieve this objective, liquidity, efficiency, financial structure, and profitability ratios were comprehensively analyzed, allowing differences among companies as well as deviations from the sector benchmarks to be identified.

From the perspective of liquidity, the findings suggest that the sector generally maintained a satisfactory capacity to meet its short-term obligations. In particular, TAB Gıda distinguished itself through superior current and acid-test ratios, indicating a stronger financial position than the sector average. In contrast, Etiler Gıda and Büyük Şefler reported relatively low cash ratios, making them

more vulnerable to unexpected cash outflows. Insufficient liquidity may reduce a firm's ability to withstand short-term cash flow shocks and increase its exposure to liquidity risk. Therefore, strengthening working capital management and maintaining adequate cash reserves are critical for enhancing financial resilience. Higher cash reserves improve firms' capacity to meet short-term obligations and increase their ability to absorb unexpected cash flow disruptions (Dinçergök, 2023; Karakaş, 2024). Furthermore, the sector-level ratios calculated in this study indicate a modest improvement in liquidity during 2024 compared with the previous year, suggesting that firms in the food and beverage service sector have become more cautious in managing liquidity risk.

The findings regarding efficiency ratios indicate that the improvements observed in inventory turnover and total asset turnover ratios in 2024 reflect enhanced efficiency in converting inventories into sales and utilizing assets to generate revenue among the food and beverage service companies listed on Borsa Istanbul. Nevertheless, the decline in accounts receivable turnover ratios observed for some companies suggests either increasing difficulties in receivables collection or a greater reliance on credit sales despite higher sales volumes. Differences in receivables management may largely be explained by variations in customer portfolios, sales policies, and credit management strategies across firms. At the sector level, efficiency ratios generally exhibited modest improvement during 2024. Companies experiencing greater financing constraints and cash flow pressures may seek to accelerate receivables collection by relying more heavily on short-term financing. Conversely, in highly competitive market segments where credit sales become increasingly prevalent, accounts receivable turnover may decline and collection periods may lengthen (Ceylan & Gül, 2023; Tepeli & Bayrakdaroğlu, 2023). Similarly, previous studies have shown that differences in customer composition, credit policies, and sales strategies can lead to substantial variations in accounts receivable turnover across industries. For example, firms operating in sectors such as forest products and furniture manufacturing exhibit considerable differences in receivables collection performance depending on their credit policies. Furthermore, although improvements in inventory turnover and total asset turnover generally indicate greater operational efficiency without necessarily reducing production costs, weaker accounts receivable turnover may signal increased customer-related credit risk and greater variability in customer portfolios (Helhel & Karasakal, 2017; Huseynli & Huseynli, 2023).

From a managerial perspective, these findings suggest that companies operating in the food and beverage service sector should prioritize strategies that strengthen working capital management. In particular, firms may benefit from developing customer-specific credit policies, utilizing digital tools to monitor receivables more effectively, and implementing stronger internal control mechanisms to minimize credit risk. Although credit sales can provide a competitive advantage by supporting sales growth, they may also place considerable pressure on cash flows. Therefore, firms should maintain an appropriate balance between expanding sales volumes and preserving efficient receivables collection practices.

The findings related to the financial structure ratios indicate that short-term leverage ratios were consistently higher than long-term leverage ratios, suggesting that companies relied primarily on short-term borrowing to satisfy their liquidity needs. Although this financing structure helps firms maintain day-to-day cash flows, it also increases their exposure to interest rate fluctuations and refinancing risk. The persistently low long-term leverage ratios further suggest that the sector has not yet established a strong and stable capital structure. At the firm level, Etiler Gıda exhibited the most fragile financial structure, characterized by high short-term leverage and relatively low equity ratios. In contrast, TAB Gıda demonstrated a strong financial position, supported by its low leverage and high equity ratio. This capital structure suggests that the company is better positioned to finance long-term investments and manage sustainable growth. Furthermore, the upward trend in the sector's debt-to-equity ratio indicates that companies increasingly relied on external financing, making them more vulnerable to exchange rate, interest rate, and liquidity risks. This trend is particularly important

given the heightened volatility in interest rates and exchange rates observed in recent years. Previous studies have identified exchange rate risk, firm size, and firm-specific financial characteristics as key determinants of capital structure, emphasizing that these factors may particularly constrain firms' long-term borrowing capacity (Canlıtepe & Saygın, 2024; Özşahin Koç & Deran, 2024). In this context, the relatively low share of long-term debt in total financing reflects both firms' difficulties in accessing long-term credit and the prevailing economic uncertainty. Moreover, interactions between firm-specific characteristics—including cost structure, liquidity position, asset composition, and firm size—and macroeconomic variables such as interest rates and exchange rates play a decisive role in determining financial leverage levels (Erdoğan & Sayılğan, 2020). Therefore, companies operating in the food and beverage service sector should seek to establish a more balanced capital structure by reducing excessive dependence on short-term borrowing. Expanding access to long-term financing would help mitigate refinancing risk and enhance resilience against interest rate and liquidity shocks. In addition, implementing effective risk management strategies to address exchange rate and interest rate risks could reduce the adverse effects of financing cost fluctuations on firms' capital structures.

The findings on profitability ratios indicate that the food and beverage service sector generally operated with relatively low profitability throughout the study period. In particular, the net profit margin and return on equity (ROE) remained weak for many companies, highlighting the challenges of maintaining sustainable profitability within the sector. Among the sampled firms, TAB Gıda clearly outperformed its peers, demonstrating strong performance both in terms of profitability generated from sales and the efficient utilization of shareholders' equity. By contrast, the remaining companies generally experienced declining profitability during 2024. This deterioration appears to have been driven by multiple factors, including rising input costs, fluctuations in raw material prices, increases in minimum wages, higher financing expenses, and weakening consumer spending. Previous studies that jointly examine liquidity, operating efficiency, capital structure, and profitability ratios suggest that the financial performance of food and beverage companies is inherently multidimensional. Although some studies have reported improvements in return on assets (ROA) and return on equity (ROE) despite macroeconomic fluctuations (Liceli & İlban, 2024; Demirel, 2022; Kılıç et al., 2023), declines in net profit margins indicate that gross profitability alone is insufficient to explain overall corporate performance. Rather, operating expenses, administrative expenses, and financing costs play a decisive role in determining final profitability. Moreover, previous research has shown that alternative sales channels and delivery services can positively influence profitability by supporting sales revenues (Demirel, 2022; Taysı, 2023). Accordingly, companies operating in the food and beverage service sector should avoid relying exclusively on traditional sales channels and instead diversify their distribution strategies. In particular, digital ordering platforms, mobile applications, takeaway services, and home delivery channels can not only increase sales volumes but also enhance revenue stability, thereby contributing positively to profitability. Consequently, increasing investments in digitalization, developing omnichannel sales strategies, and strengthening technological infrastructure to expand customer reach have become strategically important for improving competitiveness and enhancing financial resilience against future economic uncertainties.

This study is among the few to provide a comparative analysis of the financial ratios of publicly traded food and beverage service companies in Türkiye. In this respect, it is expected to contribute to the literature by addressing an important research gap. Nevertheless, the study has several limitations. First, the analysis was limited to food and beverage service companies listed on Borsa İstanbul (BIST). Owing to the relatively small number of publicly traded companies in the sector and the fact that several firms were listed only in recent years, the analysis was restricted to the 2023 and 2024 accounting periods. Consequently, the findings should be interpreted with caution, as their generalizability to other time periods and sectors may be limited. Furthermore, the study

evaluated financial performance exclusively through financial ratio analysis. Future research could extend the analysis by employing longer time-series datasets to examine trends in financial performance over time. Comparative international studies involving food and beverage service companies from different countries could also provide broader insights into sectoral financial performance under diverse economic conditions. Moreover, although ratio analysis remains one of the most widely used methods for evaluating corporate financial performance in the accounting and finance literature, future studies may benefit from employing more advanced analytical techniques, such as multi-criteria decision-making (MCDM) methods, artificial intelligence-based classification techniques, or Data Envelopment Analysis (DEA). The integration of these approaches would provide a more comprehensive evaluation of financial performance and offer deeper insights into the financial efficiency and competitiveness of companies operating in the food and beverage service sector.

www.turkishstudies.net/economy**Turkish Studies - Economics, Finance, Politics**

eISSN: 2667-5625

**ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY**

Yiyecek ve İçecek Hizmeti Sektöründe Finansal Performansın Oran Analiziyle İncelenmesi: BİST Şirketleri ve Sektör Karşılaştırması

Giriş

Yiyecek ve içecek sektörü, ekonomik gelişmenin önemli bileşenlerinden biri olarak öne çıkmakta ve özellikle turizm ile iç içe geçmiş yapısıyla yerel ve uluslararası düzeyde dikkat çekmektedir². Bu sektör, tüketici taleplerindeki hızlı değişim, küresel ekonomik dalgalanmalar ve pandemi gibi olağanüstü durumlar karşısında finansal esneklik ve sürdürülebilirlik açısından değerlendirilmesi gereken bir yapıya sahiptir.

Yiyecek ve içecek hizmeti sektörü, Türkiye ekonomisinde hem istihdam hem de katma değer açısından önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri 2024 yılı itibarıyla hizmet sektörünün en fazla istihdam sağlayan alt kollarından biri haline gelmiştir (TÜİK, 2025). Artan şehirleşme, çalışan nüfusun yoğunluğu ve hızlı yaşam tarzı, dışarıda yemek yeme alışkanlığını yaygınlaştırarak sektöre yönelik talebi sürekli artırmaktadır. Özellikle fast-food kültürünün yükselişiyle birlikte zincir restoranlar ve markalı yiyecek şirketleri, yatırımcıların dikkatini çekmekte ve sermaye piyasalarında daha görünür hale gelmektedir. Bu bağlamda, Türkiye’de son yıllarda büyüyen ve Borsa İstanbul’da (BİST) işlem görmeye başlayan yiyecek içecek hizmeti faaliyetleri gösteren şirketler sektördeki profesyonelleşme eğiliminin bir yansımasıdır.

Bununla birlikte, sektördeki büyüme potansiyeline rağmen, yiyecek-içecek şirketlerinin büyük bir kısmı uzun ömürlü olamamakta; özellikle küçük ve orta ölçekli girişimler, finansal sürdürülebilirliği sağlayamadıkları için faaliyetlerine kısa sürede son vermek zorunda kalmaktadır (Beyaz, Öcek ve Karadeniz, 2022). Popülariteye dayalı hızlı girişimler, sağlam bir finansal planlama ve yönetim eksikliği nedeniyle zamanla zarar etmekte ve şirketlerin kapanması kaçınılmaz hale gelmektedir. Sektörde faaliyet gösteren birçok işletmenin uzun vadeli sürdürülebilirliği sağlayamadığı ve önemli bir kısmının faaliyetlerinin ilk yıllarında sona erdiği gözlemlenmektedir. Bu durum, sektörün yapısal kırılganlığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Ayrıca ekonomik krizler, salgın hastalıklar, tedarik zinciri aksaklıkları ve maliyet artışları gibi dışsal şoklar, sektör şirketlerinin finansal dayanıklılığını doğrudan etkileyebilmektedir. Özellikle son yıllarda yaşanan küresel sağlık krizleri ve ekonomik belirsizlikler, şirketlerin likidite yönetimi, borçlanma politikaları ve kârlılık yapılarının önemini daha görünür hale getirmiştir. Bu bağlamda, finansal dayanıklılık, özellikle likidite göstergeleri, sektörün krizlere karşı direnç geliştirmesi açısından büyük önem taşımaktadır (Gündüz, vd., 2021; Swinnen ve McDermott, 2020).

² Bu hususta ayrıntılı bilgi için bk. Evirgen, 2024; Ören ve Şahin Ören, 2018; Ulutaş, 2019; Erol ve Alaşan, 2020; Çakmakoglu Arıcı ve Özdemir, 2021; Albayrak ve Budak, 2022; Ercan ve Yılmaz, 2022; Ergüven, 2015; Mankan, 2017a, 2017b, 2017c; Arınç, 2017; Baran, 2022; Badem, 2023; Çetin ve Küçükkömürler, 2024; Kazkondur, 2024; Uçan Kayaalp ve Aldemir, 2024; Kızılgeçi, 2024; Şeyhanlioğlu ve İleri, 2024; Ertürk, 2019; Gül ve Gül, 2021; Süren ve Ateş, 2024.

Finansal oran analizi, şirketlerin finansal durumlarını ve performanslarını değerlendirmede yaygın olarak kullanılan temel analiz yöntemlerinden biridir. Likidite, faaliyet etkinliği, finansal yapı ve kârlılık gibi farklı boyutlara ilişkin bilgiler sunan finansal oranlar; yatırımcılar, kredi verenler, yöneticiler ve diğer finansal bilgi kullanıcılarının karar alma süreçlerine katkı sağlamaktadır. Ayrıca finansal oranlar, şirketlerin mevcut finansal durumlarının yanı sıra gelecekteki finansal sürdürülebilirliklerine ilişkin değerlendirmeler yapılmasına da olanak tanımaktadır. Bu nedenle finansal oranlar, farklı sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerin finansal performanslarının analiz edilmesinde yaygın olarak kullanılan önemli araçlar arasında yer almaktadır (Rustam, 2022; Wang vd., 2023). Yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin finansal performanslarının değerlendirilmesinde de söz konusu oranlar, şirketlerin sektördeki konumlarının ve finansal sürdürülebilirlik düzeylerinin ortaya konulmasına katkı sağlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, payları BİST’de işlem gören yiyecek-içecek şirketlerinin 2023 ve 2024 yıllarına ait finansal performanslarını sektörle karşılaştırmalı bir şekilde analiz etmektir. Bu bağlamda şirketlerin finansal oranları hem yıllar bağlamında hem de Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından yayımlanan Yiyecek ve İçecek Hizmeti Faaliyetleri sektör bilançoları ile karşılaştırılarak sektöre dair bütüncül bir değerlendirme yapılması amaçlanmıştır. Çalışma, özellikle likidite, kârlılık, borçluluk ve verimlilik oranları üzerinden sektör ortalaması ile şirket performansları arasındaki benzerlik ve farkları ortaya koyarak, sektördeki finansal dinamikleri açıklamayı hedeflemektedir.

Uluslararası literatürde, yiyecek ve içecek sektörüne yönelik finansal performans analizleri, özellikle halka açık büyük ölçekli üretim şirketlerinin mali göstergeleri üzerinden detaylı şekilde incelenmiştir (Adi ve Daryanto, 2021; Haran ve Nandhini, 2025; Marsha ve Murtaqi, 2017). Literatürdeki konuyla ilgili çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde çalışmaların genellikle gıda üretimi yapan şirketleri ele aldığını ancak hizmet sektöründe turizm sektörünün alt kolu sayılan yiyecek ve içecek hizmeti sektörünün çok az sayıda çalışmada ele alındığı görülmektedir. Bunun temel sebeplerinden biri, BİST halka açık yiyecek ve içecek hizmeti veren şirket sayısının uzun yıllar boyunca oldukça az olmasıdır. Son dönemde TAB Gıda, Bay Döner, Etiler Gıda ve Büyük Şefler gibi sektörün önemli oyuncularının borsaya kote olmasıyla birlikte bu alanda analiz yapılabilecek güncel veriler oluşmuştur. Bu gelişme, sektörel düzeyde akademik analiz yapılmasını mümkün kılmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın literatürdeki önemli bir boşluğa katkı sağlaması beklenmektedir.

Literatür Taraması

Yiyecek ve içecek sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin finansal performansının değerlendirilmesi hem yatırımcılar hem de yöneticiler açısından stratejik öneme sahiptir. Bu bağlamda yapılan akademik çalışmalar, özellikle likidite, kârlılık, nakit dönüşüm süresi ve çok kriterli karar verme yöntemleri gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır.

Nam vd. (2024), Vietnam borsasında işlem gören 644 finans dışı şirketi inceleyerek likiditenin finansal performans üzerinde doğrudan pozitif, sermaye yapısı üzerinde ise negatif etkide bulunduğunu belirlemiştir. Çalışmada ayrıca sermaye yapısının finansal performansı olumsuz etkilediği ve likiditenin finansal performans üzerindeki etkisinin bir bölümünün sermaye yapısı aracılığıyla gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Ahmed vd. (2023), halka açık imalat şirketleri üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmada sermaye yapısı ile firma performansı arasındaki ilişkinin doğrusal ve tek yönlü olmadığını; borcun disiplin sağlayarak vekâlet maliyetlerini azaltabilmesine karşın, yüksek borçluluğun finansal performans üzerinde baskı oluşturabileceğini ortaya koymuştur. Abdullah vd. (2022), çalışma sermayesi yönetiminin işletmelerin hem kârlılığı hem de likiditesi üzerinde pozitif etkiler oluşturduğunu, ancak bu ilişkinin işletmelerin ortaklık ve yönetim yapısına göre farklılaşabildiğini ortaya koymuştur. Benzer biçimde Umar ve Al-Faryan (2024), halka açık helal yiyecek ve içecek şirketleri üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmada çalışma sermayesi

bileşenlerinin kârlılık açısından önemli olduğunu belirlemiştir. Sikveland vd. (2022), ağırlama işletmelerinde sermaye yapısının belirleyicilerini incelemiş ve mevsimsellik ile coğrafi kümelenmenin işletmelerin borçlanma ve likidite tercihleri üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Araştırmanın bulguları, düzenli ve öngörülebilir nakit akışına sahip olmayan işletmelerin kısa vadeli likidite ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla farklı borçlanma stratejileri benimseyebildiğini ortaya koymaktadır. Liceli ve İlban (2024) çalışmasında, Türkiye'deki yiyecek ve içecek sektöründe likiditenin finansal performansa etkisi analiz edilmiştir. Çalışmada şirketlerin likidite oranlarındaki iyileşmenin net satış kârlılığı ve aktif kârlılığı üzerinde olumlu etki yarattığı ortaya koyulmuştur. Bu durum, özellikle kriz dönemlerinde likiditenin şirket sürdürülebilirliği açısından önemini pekiştirmektedir. Örneğin Covid-19 pandemisi, yiyecek ve içecek sektörünü küresel ölçekte ciddi biçimde etkileyen en yakın dönem krizlerinden biridir. Adi ve Daryanto (2021), Endonezya'da faaliyet gösteren halka açık yiyecek-içecek şirketlerinin pandemi öncesi ve sonrası üç çeyrek döneme ait finansal performanslarını karşılaştırmıştır. Net kâr, faaliyet kârlılığı ve varlık devir hızında önemli düşüşler gözlemlenmiştir. Türkiye örneğinde ise Beyaz, vd. (2022), finansal başarısızlık riskinin pandemi sürecinde arttığını ve özellikle konaklama ve yiyecek-içecek şirketlerinin nakit akışı sorunları yaşadığını belirtmiştir. Beyazgül, vd. (2018), Türkiye, İngiltere ve ABD'deki yiyecek-içecek şirketlerinin nakit dönüşüm sürelerini karşılaştırmalı olarak incelemiş; Türkiye'deki şirketlerin daha uzun ortalama dönüş süresine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Uzun vadede nakit dönüş süresi, şirketlerin stok ve alacak yönetiminde iyileştirmeye ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Yiyecek-içecek sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin finansal yapılarının finansal oranlardan yararlanan bir çalışmada Marsha ve Murtaqi (2017), Endonezya'daki Borsa'da işlem gören şirketlerin değerini etkileyen finansal oranları analiz etmiş ve özsermaye kârlılığı, borç/varlık oranı ve net kâr marjı gibi göstergelerin şirket değerini önemli ölçüde etkilediğini saptamışlardır. Chambers ve Cifter (2022), ağırlama ve turizm sektöründe çalışma sermayesi ile firma performansı arasında doğrusal olmayan bir ilişki belirlemiştir. Araştırmada konaklama, yiyecek ve seyahat işletmeleri için çalışma sermayesi ile performans arasında ters U biçimli bir ilişki bulunduğu; diğer bir ifadeyle hem yetersiz hem de aşırı çalışma sermayesi düzeylerinin performansı olumsuz etkileyebildiği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Saputera, vd. (2021), finansal yapı, likidite ve faaliyet oranlarının kârlılık üzerindeki etkisini doğrulamıştır. Iotti ve Bonazzi (2023), tarımsal gıda işletmelerinde finansal sürdürülebilirliği gelir tablosu, sermaye yapısı ve borç ödeme kapasitesi göstergeleri üzerinden incelemiştir. Çalışma, faaliyet kârlılığının borçlanma maliyetlerini karşılayabilecek düzeyde olmasının ve işletmelerin dengeli bir finansman yapısı oluşturmasının sürdürülebilirlik açısından temel önem taşıdığını göstermektedir. Türkiye özelinde yapılan çalışmalardan biri olan Karadeniz, vd. (2016), turizm alt sektörlerinin oran yöntemiyle finansal performansını karşılaştırmalı olarak analiz etmiş ve yiyecek-içecek hizmetleri alt sektörünün varlık kullanımı ve nakit dönüşüm süresi açısından güçlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, sektörde operasyonel verimliliğin yüksekliğini göstermesi açısından dikkat çekicidir. Yiyecek ve içecek sektöründe finansal performans yalnızca kârlılık oranlarıyla değil, işletmelerin sahip oldukları kaynakları ne ölçüde etkin kullandıklarıyla da yakından ilişkilidir. Tsai vd. (2022), Vietnam'da borsaya kote yiyecek ve içecek şirketlerini Veri Zarflama Analizi ve Malmquist Verimlilik Endeksi yardımıyla incelemiştir. Çalışmada işletmelerin teknik etkinlik ve verimlilik düzeylerinin yıllar ve şirketler arasında önemli ölçüde farklılaştığı, dönem içerisindeki verimlilik artışının ise büyük ölçüde teknolojik gelişmeden kaynaklandığı belirlenmiştir.

Finansal oranların çok sayıda ve birbiriyle ilişkili göstergeden oluşması, performans değerlendirmelerinde istatistiksel, yapay zekâ temelli ve çok kriterli karar verme yöntemlerinin de kullanılmasını beraberinde getirmiştir. Delen vd. (2013), finansal oranlardan hareketle firma performansını tahmin etmek amacıyla faktör analizi ve karar ağacı algoritmalarını kullanmış; net kâr marjı ile vergi öncesi kârın özkaynaklara oranını firma performansının önemli belirleyicileri arasında tespit etmiştir. Benzer şekilde, Akbulut ve Rençber (2015) BIST imalat sektöründeki işletmelerin

finansal performanslarını çok sayıda finansal gösterge üzerinden karşılaştırmış, Yıldız vd. (2020) ise işletmelerin görece finansal etkinliklerini Veri Zarflama Analizi aracılığıyla değerlendirmiştir. Güncel çalışmalarda finansal oranların objektif ağırlıklandırma ve sıralama yöntemleriyle birlikte kullanıldığı görülmektedir. Akbulut ve Aydoğan (2023) ise Türkiye’de faaliyet gösteren hayat ve emeklilik sigortası sektörünün 2010–2021 dönemindeki finansal performansını bütünlük SV, SAW ve ARAS yöntemleriyle incelemiştir. Bu araştırma, sektör performansının uzun dönemli veriler ve çok boyutlu finansal göstergeler aracılığıyla değerlendirilmesinin dönemler arasındaki değişimlerin belirlenmesine katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Yılmaz Özekenci (2024), BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi’ndeki işletmelerin finansal performanslarını LBWA, MEREC ve CRADIS yöntemleriyle ölçmüştür. Bu çalışmalar, geleneksel oran analizinin işletmelerin finansal durumuna ilişkin önemli bilgiler sağladığını; ancak şirketlerin bütüncül biçimde sıralanabilmesi ve karşılaştırılabilmesi için ÇKKV, DEA ve yapay zekâ temelli yöntemlerle desteklenebileceğini ortaya koymaktadır. Ayrıca Bozkurt ve Şimşek (2024), Borsa İstanbul’da işlem gören çimento sektörü işletmelerinin finansal performanslarını likidite, finansal yapı, faaliyet ve kârlılık göstergeleri üzerinden MEREC tabanlı WEDBA ve CoCoSo yöntemleriyle değerlendirmiştir. Çalışma, şirketlerin finansal performans sıralamalarının çok sayıda finansal kriterin birlikte değerlendirilmesiyle daha bütüncül biçimde ortaya konabileceğini göstermektedir.

Yiyecek ve içecek sektöründeki işletmelerin finansal performanslarını doğrudan inceleyen çalışmalarda, finansal oranların genellikle çok kriterli karar verme yöntemleriyle birlikte kullanıldığı görülmektedir. Aldalou ve Perçin (2019), BIST Gıda ve İçecek Endeksi’nde yer alan şirketlerin performansını bulanık ÇKKV yaklaşımıyla değerlendirmiştir. Işık vd. (2024) ise Borsa İstanbul’da işlem gören yiyecek ve içecek şirketlerinin finansal ve borsa performanslarını DEMATEL, CRITIC, EDAS, TOPSIS ve WASPAS yöntemlerinden oluşan bütünlük bir model aracılığıyla incelemiştir. Söz konusu araştırmalar, aynı sektörde faaliyet gösteren işletmeler arasında finansal oranlar bakımından önemli farklılıklar bulunduğunu ve şirketlerin sıralamalarının kullanılan gösterge ve yöntemle bağlı olarak değişebildiğini göstermektedir. Bununla birlikte, bu çalışmalar ağırlıklı olarak şirketlerin bütünlük performans sıralamalarına odaklanmakta; firma oranlarının sektör ortalamalarıyla ve yıllar itibarıyla ayrıntılı biçimde karşılaştırılmasına sınırlı ölçüde yer vermektedir. Bu nedenle mevcut çalışma, BIST’te işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerini likidite, verimlilik, finansal yapı ve kârlılık boyutlarında inceleyerek ve elde edilen oranları CBRT Sektör Bilançolarından hesaplanan sektör düzeyi göstergelerle karşılaştırarak literatüre farklı bir katkı sunmaktadır. Erdoğan ve Yamaltdınova (2018), Özçelik ve Kandemir (2015), Kahraman ve Çalışkan (2024) BIST’de işlem gören turizm şirketlerinin finansal performanslarını TOPSIS yöntemi ile değerlendirmiş ve şirketler arasında dönemsel performans değişkenliğine dikkat çekmişlerdir. Karakuş (2021), Temür (2022) çalışmaları ise BIST Turizm sektöründe çok kriterli karar verme tekniklerinin kullanımını detaylandırmış, performans ölçümünde metodolojik çeşitliliğin önemini göstermiştir. Yine başka bir çalışmada Türegün (2022), finansal performans değerlendirmesinde Entropi, TOPSIS ve VIKOR yöntemlerini karşılaştırmış ve işletmelerin performans sıralamalarının kullanılan yöntemle bağlı olarak farklılaşabileceğini göstermiştir. Bu durum, tek bir orana veya tek bir performans göstergesine dayalı değerlendirmelerin işletmelerin finansal durumunu bütünüyle açıklamada yetersiz kalabileceğine işaret etmektedir.

Yiyecek-içecek sektöründe yalnızca finansal veriler değil, aynı zamanda çevresel göstergeler ve temel analiz parametreleri de önem arz etmektedir. Jackson ve Singh (2015), ABD gıda zincirindeki şirketlerin çevresel sürdürülebilirlik derecelerinin finansal performansları ile olan ilişkisini incelemiştir; yüksek çevresel puanlamaya sahip şirketlerin finansal başarılarının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Herawati ve Putra (2018) ise temel analiz değişkenlerinin (kârlılık, borçluluk vb.) hisse senedi fiyatlarına etkisini incelemiştir. Endonezya Borsası’ndaki gıda ve içecek firmaları üzerine yaptıkları çalışmada, temel analiz değişkenlerinden Aktif Kârlılık Oranı ve Toplam Varlık Devir Hızı’nın hisse senedi fiyatlarını anlamlı derecede etkilediğini tespit etmiştir. Çalışma,

borçluluk ve likidite oranlarının sınırlı etkisi olduğunu, yatırımcıların ise operasyonel verimliliğe odaklandığını göstermektedir.

Literatürde geniş ölçekte uluslararası çalışmalar bulunmasına rağmen, Türkiye’de halka açık yiyecek-içecek şirketlerinin sayısının sınırlı olması bu alandaki ampirik araştırmaları kısıtlamıştır. Son dönemde BİST’e kote olan yeni şirketlerle birlikte sektörün finansal yapısını değerlendirmeye yönelik güncel çalışmalara olan ihtiyaç artmıştır. Bu bağlamda, bu çalışmanın hem mevcut şirketlerin finansal oranlar çerçevesinde performansını analiz etmekte hem de sektör ortalamaları ile karşılaştırmalı bir değerlendirme sunarak literatüre önemli bir katkı sağlaması beklenmektedir.

Yöntem

Bu çalışma, Türkiye’de BİST’de işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetinde bulunan halka açık şirketlerin finansal performanslarını analiz ederek sektörel karşılaştırmalı olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Böylece şirket düzeyindeki performanslar ile sektör genelindeki yapının örtüşüp örtüşmediği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 1: Analiz Kapsamına Alınan BİST Yiyecek ve İçecek Hizmeti Şirketleri

Sıra	Kod	Şirket Ünvanı	Kotasyon Tarihi
1	BYDNR	Baydöner Restoranları A.Ş.	21/08/2023
2	BIGCH	Büyük Şefler Gıda Turizm Tekstil Danışmanlık Organizasyon Eğitim San. ve Tic. A.Ş.	10/05/2023
3	ETILR	Etiler Gıda ve Ticari Yatırımlar San. ve Tic. A.Ş.	16/07/2012
4	TABGD	TAB Gıda San. ve Tic. A.Ş.	26/10/2023

Kaynak: Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP, 2025).

Çalışmada nicel bir analiz yöntemi benimsenmiş ve BİST’de işlem gören yiyecek-içecek hizmeti faaliyetleri gösteren şirketler ve TCMB sektör bilançolarında yer alan Yiyecek ve İçecek Alt sektörünün 2023 ve 2024 yıllarına ait finansal oranları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Veriler, şirketlerin Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP) üzerinden yayımlanan yıllık finansal tablolarından derlenmiştir. Ayrıca, sektörel karşılaştırmalar için TCMB’nin yayınladığı “Sektör Bilançoları” raporları referans alınmıştır. Çalışma kapsamındaki şirketlerin BİST’e yakın dönemde kote olması nedeniyle yalnızca son iki yıla ait veriler ile analiz yapılabilmektedir. BİST’de yer alan Yiyecek İçecek Hizmetleri sektöründe yer alan 5 şirketin 4’ü analiz kapsamına dahil edilmiştir. Yiyecek içecek hizmeti şirketlerinden DO&CO uluslararası nitelikte olması sebebiyle kapsam dışında tutulmuştur. Dolayısıyla çalışmada incelenen şirketler Tablo 1’de sunulmuştur.

Finansal analiz, şirketlerin ekonomik durumunu ve faaliyetlerinin sonuçlarını değerlendirmeyi amaçlayan kritik bir süreçtir. Bu analizler, şirketlerin finansal sağlığını ortaya koymakta ve geleceğe yönelik projeksiyonlar yapabilme imkânı sunmaktadır (Brigham ve Ehrhardt, 2013). Akgüç (2011)’e göre, finansal analiz, “şirketlerin finansal durumunu ve faaliyet sonuçlarını finansal açıdan yeterli olup olmadığını tespit etmeye yönelik bir faaliyet” olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda, finansal analiz, özellikle oran analizi gibi kullanışlı tekniklerle gerçekleştirilir. Oran analizi, finansal tablolarda yer alan hesaplar arasındaki ilişkileri ve yıllar içindeki gelişimlerini incelemekte oldukça önemlidir. Çalışmada kullanılan finansal oranların hesaplama formülleri Tablo 2’de gösterilmektedir.

Çalışmada kullanılan finansal oranlar; likidite oranları, verimlilik oranları, mali yapı oranları ve kârlılık oranları olarak dört temel başlıkta sınıflandırılmıştır. Çalışmada hesaplanan finansal oranlar tablolaştırılarak yıllar itibarıyla karşılaştırılmış ve değerlendirmeler sektör ortalamaları ve değişim yönleri dikkate alınarak yapılmıştır. TCMB sektör bilançolarının oran analizi kapsamında kullanılması, farklı sektörlerin finansal yapılarının ve dönemsel performanslarının değerlendirilmesinde önceki çalışmalarda da benimsenen bir yaklaşımdır (Aydemir, 2024).

Tablo 2: Finansal Performans Ölçümünde Kullanılan Oranlar

Finansal Oranlar		Oran Formülü
Likidite Oranları	Cari Oran	Dönen Varlıklar / Kısa Vadeli Yükümlülükler
	Likidite (Asit Test) Oranı	(Dönen Varlıklar-Stoklar) / Kısa Vadeli Yükümlülükler
	Nakit Oranı	(Hazır Değerler +Menkul Kıymetler) / Kısa Vadeli Yükümlülükler
Verimlilik oranları	Stok Devir Hızı	Satışların Maliyeti / Stoklar
	Alacak Devir Hızı	Net Satışlar / Ticari Alacaklar
	Ticari Borç Devir Hızı	Satışların Maliyeti / Ticari Borçlar
	Aktif Devir Hızı	Net Satışlar/ Toplam Varlıklar
Finansal Yapı Oranları	Kısa Vadeli Kaldıraç Oranı	Kısa Vadeli Yükümlülükler / Toplam Yükümlülükler
	Uzun Vadeli Kaldıraç Oranı	Uzun Vadeli Yükümlülükler / Toplam Yükümlülükler
	Toplam Kaldıraç Oranı	Toplam Yükümlülükler / Toplam Varlıklar
	Öz kaynaklar Oranı	Öz Kaynaklar / Toplam Varlıklar
	Yabancı Kaynaklar / Öz Kaynaklar Oranı	Toplam Yükümlülükler / Öz Kaynaklar
Kârlılık Oranları	Net Kâr Marjı	Net Dönem Kârı (Zararı) / Net Satışlar
	Faaliyet Kârlılığı	Faiz ve Vergi Öncesi Kâr (Zarar) / Toplam Varlıklar
	Aktif Kârlılığı	Net Dönem Kârı (Zararı) / Aktif Toplam
	Özkaynak Kârlılığı	Net Dönem Kârı (Zararı) / Özkaynaklar

Kaynak: Ceylan ve Korkmaz; 2008; Akgüç, 2011

Bulgular

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular likidite, verimlilik, finansal yapı ve kârlılık oranları olarak dört başlık altında analiz edilmiştir. Her bir başlıkta BİST yiyecek ve içecek şirketleri hem 2023 ve 2024 yılları itibariyle yıllık bazda hem de TCMB yiyecek ve içecek hizmeti sektör bilançoları ortalamaları ile karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Likidite Oranlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde BİST’de işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti sunan şirketlerin 2023 ve 2024 yıllarına ait cari oran, likidite oranı ve nakit oranı verileri analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular hem yıllar bazında hem de TCMB sektör ortalamaları ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 3: Likidite Oranlarına İlişkin Bulgular (2023-2024)

Şirketler	Yıllar	Likidite Oranları		
		Cari Oran	Likidite Oranı	Nakit Oran
Büyük Şefler	2023	1,26	1,04	0,88
TAB Gıda		1,83	1,45	1,82
Bay Döner		1,66	1,11	1,25
Etiler Gıda		1,22	0,90	0,18
Sektör		1,14	0,74	0,26
Büyük Şefler	2024	0,82	0,72	0,14
TAB Gıda		1,86	1,65	1,27
Bay Döner		1,17	0,85	0,59
Etiler Gıda		1,35	1,26	0,08
Sektör		1,20	0,82	0,27

Tablo 3’te Borsa İstanbul’da işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin 2023 ve 2024 yıllarına ait likidite oranları ile sektör ortalamaları yer almaktadır. Likidite oranları genel olarak değerlendirildiğinde, sektörün kısa vadeli yükümlülüklerini karşılama kapasitesinin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Nitekim sektörün cari oranı 2023 yılında 1,14 iken 2024 yılında 1,20’ye,

likidite oranı ise 0,74'ten 0,82'ye yükselmiştir. Bu durum sektör genelinde dönen varlıkların kısa vadeli yabancı kaynaklara göre daha hızlı arttığına ve likidite yapısında sınırlı da olsa bir iyileşme yaşandığına işaret etmektedir.

Şirketler bazında incelendiğinde, TAB Gıda her iki yılda da en yüksek likidite performansını sergileyen şirket olarak öne çıkmaktadır. Şirketin 2023 yılında 1,83 olan cari oranının 2024 yılında 1,86'ya, likidite oranının ise 1,45'ten 1,65'e yükselmesi; kısa vadeli borçlarına kıyasla dönen varlıklarını ve özellikle likit varlıklarını artırdığını göstermektedir. Benzer şekilde nakit oranının her iki yılda da sektör ortalamasının oldukça üzerinde gerçekleşmesi, şirketin kısa vadeli yükümlülüklerini mevcut nakit ve nakit benzeri varlıklarıyla karşılayabilme gücünün yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bay Döner'in cari oranı 2023 yılında 1,66 iken 2024 yılında 1,17'ye gerilemiştir. Likidite ve nakit oranlarında da benzer düşüşler gözlenmiştir. Bu durum, dönen varlıklardaki artışın kısa vadeli yükümlülüklerdeki artışın gerisinde kaldığını veya likit varlıkların azaldığını göstermektedir. Bununla birlikte şirketin cari oranının sektör ortalamasına yakın seviyelerde bulunması, kısa vadeli ödeme gücünü koruduğunu göstermektedir. Büyük Şefler'in cari oranı 2023 yılında 1,26 iken 2024 yılında 0,82'ye düşmüş, likidite oranı 1,04'ten 0,72'ye ve nakit oranı 0,88'den 0,14'e gerilemiştir. Özellikle nakit oranındaki sert düşüş, nakit ve nakit benzeri varlıkların azalması veya kısa vadeli yükümlülüklerin önemli ölçüde artması ile açıklanabilir. Cari oranın 1'in altına gerilemesi ise şirketin kısa vadeli borçlarını karşılama kapasitesinde zayıflama yaşandığına işaret etmektedir. Etiler Gıda'da ise cari oran ve likidite oranında artış gözlenmesine rağmen nakit oranının 0,18'den 0,08'e gerilemesi dikkat çekmektedir. Bu durum, dönen varlıkların artmasına rağmen nakit varlıkların toplam likit kaynaklar içerisindeki payının azaldığını göstermektedir. Şirketin cari ve likidite oranlarının sektör ortalamalarının üzerinde olması olumlu değerlendirilse de nakit oranının düşük düzeyde seyretmesi kısa vadeli finansal risklerin devam ettiğini göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, TAB Gıda güçlü likidite yapısıyla sektörden pozitif ayrışırken, Büyük Şefler ve Etiler Gıda'nın özellikle nakit yönetimi açısından daha kırılgan bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Sektör ortalamalarında gözlenen iyileşmeye rağmen bazı şirketlerde likidite göstergelerinin zayıflaması, çalışma sermayesi yönetiminin sektör içerisindeki şirketler arasında önemli farklılıklar gösterdiğine işaret etmektedir.

Verimlilik Oranlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde, BİST'de yer alan yiyecek ve içecek hizmeti faaliyeti gösteren şirketlerin 2023 ve 2024 yıllarına ilişkin verimlilik oranları, sektör ortalamaları ile birlikte incelenmiştir. Analiz kapsamında stok devir hızı, alacak devir hızı, ticari borç devir hızı ve aktif devir hızı olmak üzere dört temel oran ele alınmıştır.

Tablo 4'te Borsa İstanbul'da işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin 2023 ve 2024 yıllarına ait verimlilik oranları yer almaktadır. Stok devir hızları incelendiğinde, sektör ortalamasının 2023 yılında 6,05 iken 2024 yılında 6,76'ya yükseldiği görülmektedir. Bu durum sektör genelinde stokların satışlara dönüştürülme hızında sınırlı bir iyileşme yaşandığına işaret etmektedir. Şirketler bazında değerlendirildiğinde Büyük Şefler'in stok devir hızının 16,40'tan 32,45'e, Etiler Gıda'nın ise 4,05'ten 31,45'e yükseldiği görülmektedir. Söz konusu artışlar, stokların daha hızlı tüketildiğini veya satış hacmindeki artışın stok artışından daha yüksek gerçekleştiğini göstermektedir. Özellikle Etiler Gıda'da görülen yüksek artış, şirketin çalışma sermayesi yönetiminde ve stok kontrol süreçlerinde önemli bir iyileşme yaşandığına işaret etmektedir. Buna karşın Bay Döner'in stok devir hızındaki artış daha sınırlı düzeyde gerçekleşmiştir.

Alacak devir hızları açısından sektör ortalaması 2023 yılında 9,11 iken 2024 yılında 8,47'ye gerilemiştir. Bu durum sektör genelinde alacakların tahsil süresinin bir miktar uzadığına işaret etmektedir. Şirketler bazında incelendiğinde Bay Döner'in alacak devir hızının 20,56'dan 53,44'e yükselerek örneklemedeki en yüksek seviyeye ulaştığı görülmektedir. Bu bulgu, şirketin alacaklarını

daha hızlı tahsil ettiğini ve nakit dönüşüm sürecini önemli ölçüde iyileştirdiğini göstermektedir. TAB Gıda ise her iki yılda da yüksek alacak devir hızına sahip olmakla birlikte, 2024 yılında 23,12 oranıyla güçlü tahsilat performansını sürdürmüştür. Buna karşılık Etiler Gıda'nın alacak devir hızının 2023 yılında 1,51, 2024 yılında ise 3,70 olarak gerçekleşmesi, şirketin alacak tahsil sürecinin diğer şirketlere göre daha yavaş olduğunu göstermektedir.

Tablo 4: Verimlilik Oranlarına İlişkin Bulgular (2023-2024)

Şirketler	Yıllar	Verimlilik Oranları			
		Stok Devir Hızı	Alacak Devir Hızı	Tic. Borç Devir Hızı	Aktif Devir Hızı
Büyük Şefler	2023	16,40	9,48	6,89	1,39
TAB Gıda		13,77	21,30	10,83	1,32
Bay Döner		6,56	20,56	7,20	1,17
Etiler Gıda		4,05	1,51	3,08	0,75
Sektör		6,05	9,11	4,82	1,35
Büyük Şefler	2024	32,45	9,99	8,11	1,41
TAB Gıda		26,80	23,12	19,41	1,31
Bay Döner		11,15	53,44	8,79	1,21
Etiler Gıda		31,45	3,70	16,11	1,68
Sektör		6,76	8,47	5,14	1,60

Ticari borç devir hızları incelendiğinde sektör ortalamasının 2023 yılında 4,82 iken 2024 yılında 5,14'e yükseldiği görülmektedir. Bu durum sektör genelinde ticari borçların ödeme hızında artış yaşandığını göstermektedir. TAB Gıda'nın 2023 yılında 10,83 olan ticari borç devir hızının 2024 yılında 19,41'e yükselmesi dikkat çekmektedir. Bu bulgu, şirketin tedarikçilerine olan yükümlülüklerini daha kısa sürede yerine getirdiğini ve güçlü bir ödeme kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde Etiler Gıda'nın ticari borç devir hızında önemli bir artış yaşanmıştır. Ancak ticari borçların hızlı ödenmesi her zaman olumlu bir durum olarak değerlendirilmemeli; şirketlerin tedarikçi kredilerinden yararlanma düzeyi ve çalışma sermayesi politikaları ile birlikte ele alınmalıdır.

Aktif devir hızı oranları değerlendirildiğinde sektör ortalamasının 2023 yılında 1,35 iken 2024 yılında 1,60'a yükseldiği görülmektedir. Bu durum sektör genelinde şirketlerin aktiflerini gelir yaratmada daha etkin kullanmaya başladıklarını göstermektedir. Şirketler arasında en yüksek aktif devir hızına 2024 yılında Etiler Gıda'nın (1,68) sahip olduğu görülmektedir. Büyük Şefler ve TAB Gıda'nın aktif devir hızları da sektör ortalamasına yakın seviyelerde gerçekleşmiştir. Aktif devir hızındaki artışlar genel olarak şirketlerin satış hacimlerini mevcut varlıklarına kıyasla artırdıklarını ve kaynak kullanım etkinliğinde iyileşme yaşandığını göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, 2024 yılında sektör genelinde stok yönetimi, alacak tahsilatı ve aktif kullanım etkinliği açısından kısmi iyileşmeler gözlenmiştir. Özellikle TAB Gıda ve Bay Döner çalışma sermayesi yönetiminde daha güçlü bir performans sergilerken, Etiler Gıda bazı oranlarda önemli gelişmeler göstermesine rağmen alacak yönetimi açısından diğer şirketlerin gerisinde kalmıştır.

Finansal Yapı Oranlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde, analiz kapsamındaki yiyecek ve içecek hizmeti sunan şirketlerin 2023 ve 2024 yıllarına ilişkin finansal yapı oranları, sektör ortalamalarıyla birlikte incelenmiştir. Analiz kapsamında şirketlerin ve sektörün kısa vadeli kaldıraç oranı, uzun vadeli kaldıraç oranı, toplam kaldıraç oranı, özkaynak/toplam varlıklar oranı ve yabancı kaynak/özkaynak oranları analiz edilmiştir. Tablo 5'te finansal yapı oranlarına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 5'te Borsa İstanbul'da işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin 2023 ve 2024 yıllarına ait finansal yapı oranları yer almaktadır. Kısa vadeli kaldıraç oranları incelendiğinde,

sektör ortalamasının 2023 yılında %45 iken 2024 yılında %49'a yükseldiği görülmektedir. Bu durum, sektör genelinde kısa vadeli yabancı kaynak kullanımının arttığına işaret etmektedir. Şirketler bazında değerlendirildiğinde Etiler Gıda'nın her iki yılda da en yüksek kısa vadeli kaldıraç oranına sahip olduğu görülmektedir. Şirketin 2023 yılında %51, 2024 yılında ise %48 seviyesinde gerçekleşen kısa vadeli kaldıraç oranı, varlıklarının yaklaşık yarısının kısa vadeli yabancı kaynaklarla finanse edildiğini göstermektedir. Bu durum çalışma sermayesi ihtiyacının kısa vadeli borçlarla karşılandığına ve şirketin likidite riskine daha fazla maruz kalabileceğine işaret etmektedir. Buna karşılık TAB Gıda'nın kısa vadeli kaldıraç oranlarının (%21 ve %20) sektör ortalamasının oldukça altında gerçekleşmesi, şirketin kısa vadeli finansmana daha düşük düzeyde bağımlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 5: Finansal Yapı Oranlarına İlişkin Bulgular (2023-2024)

Şirketler	Yıllar	Finansal Yapı Oranları				
		Kısa V. Kaldıraç	Uzun V. Kaldıraç	Toplam Kaldıraç	Öz Kaynaklar / Toplam Varlıklar	Yabancı Kaynaklar / Öz Kaynaklar
Büyük Şefler	2023	0,28	0,19	0,48	0,52	0,91
TAB Gıda		0,21	0,15	0,36	0,64	0,56
Bay Döner		0,25	0,16	0,40	0,60	0,68
Etiler Gıda		0,51	0,09	0,60	0,40	1,51
Sektör		0,45	0,10	0,55	0,45	1,20
Büyük Şefler	2024	0,31	0,19	0,50	0,50	1,00
TAB Gıda		0,20	0,15	0,35	0,65	0,54
Bay Döner		0,29	0,23	0,52	0,48	1,09
Etiler Gıda		0,48	0,08	0,56	0,44	1,29
Sektör		0,49	0,08	0,57	0,43	1,34

Uzun vadeli kaldıraç oranları incelendiğinde hem sektör hem de şirketler açısından oranların oldukça düşük seviyelerde olduğu görülmektedir. Sektör ortalaması 2023 yılında %10 iken 2024 yılında %8'e gerilemiştir. Bu durum sektör şirketlerinin finansman tercihlerinde uzun vadeli kaynaklardan ziyade kısa vadeli yükümlülüklerle yöneldiğini göstermektedir. Özellikle Büyük Şefler ve Bay Döner'in diğer şirketlere kıyasla daha yüksek uzun vadeli kaldıraç oranlarına sahip olması, bu şirketlerin yatırımlarının bir kısmını uzun vadeli borçlanma yoluyla finanse ettiğine işaret etmektedir. Bununla birlikte genel görünüm, sektörde uzun vadeli finansman kullanımının sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır.

Toplam kaldıraç oranları değerlendirildiğinde sektör ortalamasının %55'ten %57'ye yükseldiği görülmektedir. Bu durum, sektör genelinde yabancı kaynak kullanımının arttığını göstermektedir. Şirketler arasında en yüksek toplam kaldıraç oranına her iki yılda da Etiler Gıda sahip olurken (%60 ve %56), en düşük oran TAB Gıda'da (%36 ve %35) gerçekleşmiştir. Etiler Gıda'nın yüksek borçluluk düzeyi, şirket faaliyetlerinin büyük ölçüde yabancı kaynaklarla finanse edildiğini gösterirken; TAB Gıda'nın düşük kaldıraç oranı daha ihtiyatlı bir finansman politikası izlediğine işaret etmektedir. Toplam kaldıraç oranındaki artışlar aynı zamanda faiz oranları ve finansman maliyetlerindeki yükselişlere karşı şirketlerin duyarlılığını artırabilecek bir unsur olarak değerlendirilebilir.

Özkaynakların toplam varlıklara oranı incelendiğinde, 2023 yılında en yüksek özkaynak oranının %64 ile TAB Gıda'da olduğu, bu oranın 2024 yılında %65'e yükseldiği görülmektedir. Bu durum şirketin varlıklarının önemli bir bölümünü özkaynaklarla finanse ettiğini ve finansal açıdan daha güçlü bir sermaye yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Buna karşılık Etiler Gıda'nın özkaynak oranının her iki yılda da sektör ortalamasının altında kalması, yabancı kaynak kullanımına daha fazla bağımlı olduğunu ortaya koymaktadır. Sektör ortalamasının %45'ten %43'e gerilemesi

ise genel olarak özkaynak finansmanının zayıfladığını ve borç finansmanının önem kazandığını göstermektedir.

Finansal risk göstergelerinden biri olan yabancı kaynak/özkaynak oranı değerlendirildiğinde, Etiler Gıda'nın 2023 yılında 1,51 ve 2024 yılında 1,29 oranlarıyla en yüksek finansal risk düzeyine sahip şirket olduğu görülmektedir. Bu durum şirketin özkaynaklarına kıyasla daha fazla yabancı kaynak kullandığını göstermektedir. Buna karşılık TAB Gıda'nın her iki yılda da en düşük oranlara sahip olması (0,56 ve 0,54), daha güçlü bir sermaye yapısına ve daha düşük finansal risk düzeyine işaret etmektedir. Sektör ortalamasının 1,20'den 1,34'e yükselmesi ise genel olarak sektörde borçlanma eğiliminin arttığını ve finansal risk düzeyinin yükseldiğini göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe kısa vadeli borçlanmanın uzun vadeli finansmana kıyasla daha yoğun kullanıldığı, sektör genelinde borçluluk düzeyinin arttığı ve özkaynak finansmanının görece zayıfladığı görülmektedir. Bu çerçevede TAB Gıda daha güçlü bir sermaye yapısıyla öne çıkarken, Etiler Gıda yüksek borçluluk ve finansal risk düzeyi nedeniyle daha kırılgan bir finansal yapı sergilemektedir.

Kârlılık Oranlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde BİST'de işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti sunan şirketlerin 2023 ve 2024 yıllarına ait net kâr marjı, faaliyet kârlılığı, aktif kârlılığı ve özkaynak kârlılığı oranları analiz edilmiştir. Ayrıca bu oranlar, ilgili yıllara ait sektör ortalamaları ile karşılaştırılmıştır.

Tablo 6: Kârlılık Oranlarına İlişkin Bulgular

Şirketler	Yıllar	Kârlılık Oranları			
		Net Kar Marjı	Faaliyet Kârlılığı	Aktif Kârlılığı	Özkaynak Kârlılığı
Büyük Şefler	2023	0,08	0,10	0,11	0,21
TAB Gıda		0,12	0,11	0,16	0,25
Bay Döner		0,08	0,10	0,10	0,16
Etiler Gıda		-0,04	0,12	-0,03	-0,08
Sektör		0,04	0,05	0,05	0,11
Büyük Şefler	2024	0,05	0,06	0,06	0,13
TAB Gıda		0,06	0,15	0,08	0,12
Bay Döner		-0,04	0,01	-0,05	-0,09
Etiler Gıda		0,03	0,11	0,05	0,12
Sektör		0,03	0,05	0,05	0,11

Tablo 6'da Borsa İstanbul'da işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin 2023 ve 2024 yıllarına ait kârlılık oranları yer almaktadır. Net kâr marjı oranları incelendiğinde sektör ortalamasının 2023 yılında %4 iken 2024 yılında %3'e gerilediği görülmektedir. Bu durum, sektör genelinde satış gelirleri korunmuş olsa bile maliyet artışları ve finansman giderleri nedeniyle net kârlılığın baskı altında kaldığına işaret etmektedir. Şirketler bazında değerlendirildiğinde TAB Gıda'nın 2023 yılında %12 ile en yüksek net kâr marjına sahip olduğu, ancak bu oranın 2024 yılında %6'ya gerilediği görülmektedir. Buna rağmen şirketin her iki yılda da sektör ortalamasının üzerinde performans göstermesi dikkat çekmektedir. Büyük Şefler'in net kâr marjı %8'den %5'e düşerken, bu gerilemede genel yönetim giderleri ile pazarlama giderlerinde yaşanan artışın etkili olduğu değerlendirilmektedir. Bay Döner'in 2024 yılında %-4 seviyesine gerilemesi şirketin zarar ettiğini göstermektedir. Bay Döner'in finansal tabloları incelendiğinde özellikle 2024 yılında genel yönetim giderleri ile finansman giderlerinde yaşanan artışın net kârlılığı olumsuz etkilediği ve zarar oluşumunda önemli rol oynadığı görülmektedir. Etiler Gıda ise 2023 yılında zarar açıklamış olmasına rağmen 2024 yılında pozitif net kâr marjına ulaşarak kârlılık açısından iyileşme göstermiştir.

Faaliyet kârlılığı oranları incelendiğinde sektör ortalamasının her iki yılda da %5 seviyesinde kaldığı görülmektedir. Bu durum sektör genelinde esas faaliyetlerden elde edilen kârlılığın önemli

bir değişim göstermediğini ortaya koymaktadır. Şirketler arasında TAB Gıda'nın faaliyet kârlılığı oranının %11'den %15'e yükselmesi dikkat çekmektedir. Bu bulgu, şirketin satış gelirlerini artırırken faaliyet giderlerini daha etkin yönetebildiğini göstermektedir. Buna karşılık Büyük Şefler'in faaliyet kârlılığı %10'dan %6'ya gerilemiştir. Büyük Şefler'de faaliyet kârlılığındaki düşüşte özellikle genel yönetim giderleri ile pazarlama giderlerinde meydana gelen artış dikkat çekmektedir. Söz konusu giderlerdeki yükseliş, faaliyetlerden elde edilen kârın azalmasına neden olarak faaliyet kârlılığını olumsuz etkilemiştir. Bay Döner'in faaliyet kârlılığı ise %1 seviyesine kadar düşmüştür. Bay Döner'de faaliyet kârlılığında yaşanan bu düşüş, operasyonel etkinliğin zayıfladığına ve faaliyet giderlerinin gelirler üzerindeki baskısının arttığına işaret etmektedir. Özellikle genel yönetim giderlerindeki yükseliş, faaliyet kârlılığındaki gerilemenin temel nedenlerinden biri olarak değerlendirilebilir. Etiler Gıda ise her iki yılda da sektör ortalamasının üzerinde faaliyet kârlılığı elde etmiştir.

Aktif kârlılığı oranları değerlendirildiğinde sektör ortalamasının her iki yılda da %5 seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. Şirketler arasında en yüksek aktif kârlılığı 2023 yılında %16 ile TAB Gıda'da görülürken, bu oran 2024 yılında %8'e gerilemiştir. Buna rağmen şirket sektör ortalamasının üzerinde performans göstermeye devam etmiştir. Büyük Şefler'in aktif kârlılığı %11'den %6'ya düşerken, bu gerilemede genel yönetim ve pazarlama giderlerindeki artışın etkili olduğu değerlendirilmektedir. Bay Döner'in aktif kârlılığı 2024 yılında %-5 seviyesine gerilemiştir. Bu durum şirketin sahip olduğu varlıkları kâra dönüştürmekte zorlandığını göstermektedir. Bay Döner'de genel yönetim giderleri ve finansman giderlerindeki artışın net dönem zararına yol açması, aktiflerin kârlı kullanımını da olumsuz etkilemiştir. Etiler Gıda'da ise aktif kârlılığının negatif seviyeden pozitif seviyeye yükselmesi, şirketin varlıklarını daha etkin kullanmaya başladığını göstermektedir.

Özkaynak kârlılığı oranları incelendiğinde sektör ortalamasının her iki yılda da %11 seviyesinde kaldığı görülmektedir. 2023 yılında en yüksek özkaynak kârlılığı %25 ile TAB Gıda'da gerçekleşirken, 2024 yılında bu oran %12'ye gerilemiştir. Bununla birlikte şirket sektör ortalamasının üzerinde performansını sürdürmüştür. Büyük Şefler'in özkaynak kârlılığı %21'den %13'e düşerken, bu düşüşte genel yönetim giderleri ile pazarlama giderlerindeki artışın etkili olduğu söylenebilir. Bay Döner'in özkaynak kârlılığı 2024 yılında %-9 seviyesine gerilemiştir. Bu durum şirket ortaklarının yatırımlarından negatif getiri elde ettiğini göstermektedir. Bay Döner'de artan genel yönetim giderleri ve finansman giderlerinin özkaynak kârlılığı üzerindeki olumsuz etkisi de bu sonuçta belirleyici olmuştur. Etiler Gıda ise 2023 yılında negatif özkaynak kârlılığına sahipken, 2024 yılında %12 seviyesine ulaşarak önemli bir iyileşme göstermiştir.

Tablo 7: Finansal Performans Göstergelerine İlişkin Özet Bulgular

Oran Grubu	En Güçlü Performans	En Zayıf Performans	En Belirgin Değişim (2023-2024)	Sektör Değerlendirmesi
Likidite	TAB Gıda	Büyük Şefler / Etiler Gıda (nakit oranı)	Büyük Şefler'de likidite bozulması	Sektörde sınırlı iyileşme
Verimlilik	TAB Gıda ve Bay Döner	Etiler Gıda (alacak yönetimi)	Etiler Gıda ve Büyük Şefler'de stok devir hızında önemli artış	Verimlilik oranlarında genel iyileşme
Finansal Yapı	TAB Gıda	Etiler Gıda	Sektörde yabancı kaynak kullanımının artması	Finansal risk yükselme eğiliminde
Kârlılık	TAB Gıda	Bay Döner	Etiler Gıda'nın zarardan kâra geçmesi	Sektörde düşük kârlılık devam ediyor

Genel olarak değerlendirildiğinde, analiz edilen şirketler arasında TAB Gıda'nın kârlılık göstergeleri bakımından sektör ortalamalarının üzerinde ve daha istikrarlı bir performans sergilediği görülmektedir. Büyük Şefler'de ise kârlılık oranlarında gözlenen gerilemede özellikle genel yönetim giderleri ile pazarlama giderlerindeki artışın etkili olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşılık Bay

Döner'in 2024 yılında tüm temel kârlılık göstergelerinde önemli bozulmalar yaşadığı, bu bozulmada özellikle genel yönetim giderleri ve finansman giderlerindeki artışın etkili olduğu görülmektedir. Etiler Gıda'nın ise zarar durumundan kârlılığa geçerek finansal performansını iyileştirdiği görülmektedir. Sektör ortalamalarının düşük seviyelerde seyretmesi ise yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe artan maliyetler, yoğun rekabet koşulları ve finansman giderlerinin kârlılık üzerinde baskı oluşturmaya devam ettiğini göstermektedir.

Tablo 7'de çalışma kapsamında incelenen şirketler üzerinde yapılan oran analizlerinden elde edilen finansal performans göstergelerine ilişkin özet bulgular yer almaktadır. Tablo 7 genel olarak değerlendirildiğinde, TAB Gıda'nın likidite, finansal yapı ve kârlılık göstergelerinde diğer şirketlere göre daha güçlü bir performans sergilediği görülmektedir. Buna karşılık Etiler Gıda'nın borçluluk ve finansal risk göstergeleri açısından daha kırılgan bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Verimlilik oranlarında ise özellikle stok yönetimi bakımından önemli iyileşmeler gözlenmiş, ancak kârlılık göstergelerinde sektör genelinde zayıf performans devam etmiştir. Ayrıca sektör ortalamaları kısa vadeli borçlanma eğiliminin arttığını ve finansal risk düzeyinin yükseldiğini göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, payları BİST'de işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti alanında faaliyet gösteren halka açık şirketlerin 2023 ve 2024 yıllarına ait finansal performanslarını analiz etmek ve hem yıllar bazında hem de sektör ortalaması ile karşılaştırarak değerlendirilmiştir. Analiz kapsamında likidite, verimlilik, finansal yapı ve kârlılık oranları detaylı biçimde incelenmiş, sektör ortalamaları ile şirketler arası farklılıklar ortaya konmuştur.

Analiz bulguları, likidite oranları bağlamında değerlendirildiğinde, genel olarak sektörün kısa vadeli yükümlülüklerini karşılama kapasitesinin güçlü olduğu söylenebilir. Özellikle TAB Gıda hem cari oran hem de likidite oranı açısından sektörün üzerinde değerler sergileyerek finansal sağlamlık yönüyle öne çıkmaktadır. Buna karşılık Etiler Gıda ve Büyük Şefler şirketleri, özellikle nakit oranı bakımından düşük değerler göstermekte olup, ani nakit çıkışlarına karşı daha savunmasız bir pozisyonda yer almaktadır. Şirketin likiditesinin düşük olması ani nakit çıkışlarına savunmasız olmasına sebebiyet verebilir. Finansal dirençlilik ve likidite riskini güçlendirmek için çalışma sermayesi yönetimi ve nakit rezervlerinin güçlendirilmesi kritik bir gerekliliktir. Nakit rezervlerinin artırılması, kısa vadeli yükümlülükleri karşılama kapasitesini güçlendirir ve nakit akışı şoklarına dayanıklılığı artırır (Dinçergök, 2023; Karakaş, 2024). Araştırma kapsamında elde edilen sektör ortalamaları, 2024 yılında bir önceki yıla kıyasla likidite oranlarında kısmi bir toparlanma olduğunu göstermektedir. Bu artış, yiyecek ve içecek sektörünün likidite riskine karşı daha tedbirli davranmaya başladığını göstermektedir.

Araştırmada yer alan verimlilik oranları bulguları, özellikle 2024 yılında BİST'te işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin stok devir hızı ve aktif devir hızı oranlarında gözlemlenen artışların, şirketlerin stoklarını satışa dönüştürme ve varlıklarını gelir yaratma amacıyla kullanma etkinliklerinde iyileşme yaşandığını göstermektedir. Bununla birlikte, alacak devir hızında bazı şirketlerde görülen düşüşler, tahsilat süreçlerinde yaşanan zorluklara ya da satışların artmasına rağmen vadeli satışların yoğunlaşmasına işaret etmektedir. Özellikle alacak yönetimi açısından farklılıkların ortaya çıkması, şirketlerin müşteri portföyü, satış politikası ve kredi verme stratejilerindeki çeşitlilikle açıklanabilir. Sektörel düzeyde ise, 2024 yılında genel olarak verimlilik oranlarında kısmi bir artış dikkat çekmektedir. Yabancı finansman baskısı ve nakit akışı baskısı yüksek olan şirketler, kısa vadeli kredileri tercih ederek alacak tahsilatını hızlandırmaya çalışırken, sektörel rekabetin yoğun olduğu alt segmentlerde vadeli satışlar baskınlaştıkça alacak devir hızın düşebilir ve alacakların tahsilat süresi uzayabilir (Ceylan ve Gül, 2023; Tepeli ve Bayrakdaroglu, 2023). Benzer şekilde, bazı sektörlerde müşteri portföyünün bileşimi, kredi politikaları ve satış politikalarının çeşitliliği ADH üzerinde önemli farklılıklara yol açar; örneğin orman ürünleri ve mobilya gibi alt sektörlerinde bazı firmalar alacaklarını daha hızlı tahsil ederken, diğerleri daha uzun

vadeli satışa yönelirler. Spesifik olarak, stok devir hızı ve aktif devir hızındaki artışlar maliyetleri düşürmeden verimliliği artırabilir; ancak alacak devir hızındaki zayıflama, müşteri portföyündeki değişkenlik ve kredi riskinin arttığını gösterebilir (Helhel ve Karasakal, 2017; Huseynli ve Huseynli, 2023). Bu doğrultuda, yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin çalışma sermayesi yönetimini güçlendirecek stratejilere öncelik vermeleri önem taşımaktadır. Özellikle alacak devir hızındaki yavaşlamanın önüne geçebilmek için şirketlerin müşteri segmentlerine göre farklılaştırılmış kredi politikaları geliştirmeleri, tahsilat süreçlerini dijital araçlarla daha etkin izlemeleri ve kredi riskini minimize edecek kontrol mekanizmaları oluşturmaları önerilebilir. Bunun yanında, vadeli satış politikalarının rekabet avantajı sağlamakla birlikte nakit akışı üzerinde baskı oluşturabileceği göz önünde bulundurulmalı; satış hacmini artırma hedefi ile tahsilat etkinliği arasında dengeli bir yapı kurulmalıdır.

Araştırmada yer alan şirketlerin finansal yapı oranlarına ilişkin bulgulara göre şirketlerin kısa vadeli kaldıraç oranlarının uzun vadeliye kıyasla görece yüksek olduğu, sektörün likidite ihtiyacını karşılamak için kısa vadeli borçlara ağırlık verildiği anlaşılmaktadır. Bu durum, bir yandan şirketlerin günlük nakit akışlarını sürdürmesine yardımcı olurken, diğer yandan faiz oranı dalgalanmaları ve yeniden finansman risklerinin artmasına neden olmaktadır. Uzun vadeli kaldıraç oranlarının düşük seyretmesi, sektörde halen güçlü ve istikrarlı bir sermaye yapısının yerleşmediğine işaret etmektedir. Şirketler özelinde analizlerde, Etiler Gıda'nın yüksek kısa vadeli borçlanma ve düşük özkaynak oranlarıyla sektörde en kırılgan mali yapıya sahip olduğu görülmektedir. Buna karşılık, TAB Gıda'nın düşük kaldıraç düzeyi ve yüksek özkaynak oranları, şirketin güçlü bir finansal pozisyona sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, TAB Gıda'nın uzun vadeli yatırım ve büyüme potansiyelini daha sürdürülebilir bir yapıda yönetebildiğini göstermektedir. Ayrıca, yabancı kaynak / özkaynak oranının sektör genelinde yükselme eğiliminde olması, şirketlerin finansal yapılarını daha fazla dış kaynakla finanse ettiklerini ve bu nedenle kur, faiz ve likidite risklerine daha açık hale geldiklerini ortaya koymaktadır. Bu eğilim, özellikle son yıllarda faiz oranlarındaki dalgalanmaların ve döviz kurlarındaki belirsizliklerin şirketleri ciddi şekilde etkileyebileceğini göstermektedir. Literatürde döviz kuru riski, firma büyüklüğü ve firmaya özgü finansal özelliklerin sermaye yapısını belirleyen temel unsurlar arasında yer aldığı; bu faktörlerin özellikle uzun vadeli borçlanma kapasitesini sınırlandırabileceği vurgulanmaktadır (Canlıtepe ve Saygın, 2024; Özşahin Koç ve Deran, 2024). Bu bağlamda uzun vadeli borçların toplam finansman içerisindeki payının düşük kalması, işletmelerin uzun vadeli krediye erişimde karşılaştıkları güçlükleri ve artan ekonomik belirsizlik ortamını yansıtmaktadır. Bunun yanında, maliyet yapısı, likidite düzeyi, varlık kompozisyonu ve firma ölçeği gibi işletmeye özgü faktörler ile faiz oranları ve döviz kuru gibi makroekonomik değişkenler arasındaki etkileşimler, finansal kaldıraç düzeyleri üzerinde belirleyici rol oynamaktadır (Erdoğan ve Sayılman, 2020). Bu bağlamda, yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin finansal sürdürülebilirliklerini artırebilmeleri için kısa vadeli borçlara aşırı bağımlılığı azaltarak daha dengeli bir sermaye yapısı oluşturmaları önem taşımaktadır. Özellikle uzun vadeli finansman kaynaklarına erişimin artırılması, şirketlerin yeniden finansman riskini azaltarak faiz ve likidite şoklarına karşı daha dirençli hale gelmelerine katkı sağlayabilir. Bunun yanında, şirketlerin döviz kuru ve faiz oranı risklerine karşı etkin risk yönetimi politikaları geliştirmeleri, finansman maliyetlerindeki dalgalanmaların sermaye yapısı üzerindeki olumsuz etkilerini azaltabilir.

Çalışmada analiz edilen yiyecek ve içecek hizmeti şirketlerinin kârlılık oranlarına ilişkin bulgular, sektörün genel anlamda düşük kârlılıkla faaliyet gösterdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle net kâr marjı ve özkaynak kârlılığı oranları, birçok şirket için zayıf performans sergilemiş, bu durum sektörde sürdürülebilir kârlılığın sağlanmasında önemli zorlukların yaşandığına işaret etmiştir. Şirketler özelinde değerlendirildiğinde, yalnızca TAB Gıda'nın bu oranlar bakımından pozitif ayrıştığı ve gerek satışlar üzerinden elde edilen kârlılık gerekse özkaynakların verimli kullanımı açısından güçlü bir performans sergilediği görülmektedir. Diğer şirketlerde ise 2024 yılında genel

bir kârlılık düşüşü dikkat çekmektedir. Bu kırılgan yapının arka planında; artan girdi maliyetleri, hammadde fiyatlarındaki dalgalanmalar, asgari ücret artışları, yüksek finansman giderleri ve tüketici harcamalarındaki duraksama eğilimi gibi çoklu etmenlerin etkili olduğu düşünülmektedir. Mevcut literatürde likidite, faaliyet, borç-özkaynak yapısı ve kârlılık oranlarının birlikte değerlendirildiği çalışmalarda, yiyecek ve içecek sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin finansal performanslarının çok boyutlu bir yapı sergilediği görülmektedir. Özellikle net kâr marjı (NKM), aktif kârlılığı (ROA) ve özkaynak kârlılığı (ROE) göstergeleri incelendiğinde, dönemsel ekonomik dalgalanmalara rağmen bazı çalışmalarda ROA ve ROE oranlarında iyileşmeler gözlemlenmiştir (Liceli & İlban, 2024; Demirel, 2022; Kılıç vd., 2023). Bununla birlikte, net kâr marjında gözlenen düşüşler, brüt kârlılığın tek başına şirket performansını açıklamakta yetersiz kaldığını; özellikle faaliyet giderleri, genel yönetim giderleri ve finansman giderlerinin nihai kârlılık üzerinde belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Ayrıca yiyecek ve içecek sektörüne yönelik bazı araştırmalar, alternatif satış kanalları ve teslimat hizmetlerinin satış gelirlerini destekleyerek kârlılık üzerinde olumlu etkiler yaratabildiğini ortaya koymaktadır (Demirel, 2022; Taycı, 2023). Bu bağlamda, yiyecek ve içecek hizmeti sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin yalnızca geleneksel satış kanallarına bağımlı kalmamaları, alternatif satış kanallarını çeşitlendirmeleri önem arz etmektedir. Özellikle dijital sipariş platformları, mobil uygulamalar, paket servis ve eve teslimat hizmetleri gibi alternatif dağıtım kanalları, şirketlerin satış hacmini artırmanın yanı sıra gelir sürekliliğini destekleyerek kârlılık üzerinde olumlu etkiler yaratabilmektedir. Bu nedenle şirketlerin dijitalleşme yatırımlarını artırmaları, çok kanallı satış stratejileri geliştirmeleri ve müşteri erişimini genişletecek teknolojik altyapılara yatırım yapmaları, hem rekabet avantajı elde etmeleri hem de olası ekonomik dalgalanmalara karşı finansal dayanıklılıklarını güçlendirmeleri açısından stratejik önem taşımaktadır.

Bu çalışma, Türkiye’de halka açık yiyecek ve içecek şirketlerinin finansal oranlarını karşılaştırmalı biçimde analiz eden nadir çalışmalardan biridir. Bu özelliğiyle çalışmanın literatürdeki boşluğun doldurulmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle çalışma, Borsa İstanbul’da işlem gören yiyecek ve içecek hizmeti sektörü şirketleri ile sınırlandırılmıştır. Sektörde faaliyet gösteren halka açık şirket sayısının sınırlı olması ve bazı şirketlerin son yıllarda halka arz edilmiş olması nedeniyle analiz dönemi 2023 ve 2024 yılları ile sınırlandırılmıştır. Bu durum, elde edilen bulguların farklı dönemler ve sektörler açısından genellenmesini kısıtlayabilmektedir. Ayrıca çalışmada finansal performansın değerlendirilmesinde oran analizi yöntemi kullanılmıştır. Gelecek çalışmalarda, daha uzun zaman dilimlerini kapsayan veri setleri kullanılarak trend analizleri yapılabilir; ayrıca farklı ülkelerdeki yiyecek ve içecek şirketlerinin verileriyle karşılaştırmalı uluslararası analizler yürütülebilir. Bununla birlikte, oran analizi muhasebe ve finans literatüründe yaygın olarak kullanılan temel performans değerlendirme yöntemlerinden biri olsa da gelecekte yapılacak çalışmalarda, çok kriterli karar verme (ÇKKV) teknikleri, yapay zekâ temelli sınıflandırma yöntemleri veya veri zarflama analizi (DEA) gibi daha gelişmiş analiz teknikleri ile finansal performans daha derinlemesine değerlendirilebilir.

References

- Abdullah, Hashmi MA, Iqbal MS (2022), "Impact of working capital management on firm profitability and liquidity: the moderating role of family ownership". *Accounting Research Journal*, Vol. 35 No. 5 pp. 676–697, <https://doi.org/10.1108/ARJ-07-2021-0212>
- Adi, B.A., & Daryanto, W. M. (2021). Financial performance analysis of food and beverage public listed companies for the three quarters before and after the Covid-19 pandemic in Indonesia. *Economics and Law*, 24(2), 10-25.
- Ahmed, A. M., Nugraha, D. P., & Hågen, I. (2023). The Relationship between Capital Structure and Firm Performance: The Moderating Role of Agency Cost. *Risks*, 11(6), 102. <https://doi.org/10.3390/risks11060102>
- Akbulut, O. Y., & Aydoğan, E. (2023). Türkiye’de faaliyet gösteren hayat/emeklilik sigorta sektörünün finansal performans analizi: 2010–2021 dönemi için ampirik bir uygulama. *Turkish Studies–Economics, Finance, Politics*, 18(4), 1203–1221. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.71616>
- Akbulut, R., & Rençber, Ö. F. (2015). BİST’te imalat sektöründeki işletmelerin finansal performansları üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 65, 117-136. <https://doi.org/10.25095/mufad.396520>
- Akgüç, Ö. (2011). *Mali tablolar analizi*. Avcıol Basım-Yayın.
- Albayrak, A., & Budak, E. (2022). Gaziantep iline özgü gastronomi kültürünün pazarlanmasında Instagram’ın rolü. *Turkish Studies - Social Science*, 17(3), 501–516. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.58071>
- Aldalou, E., & Perçin, S. (2019). Financial Performance Evaluation of Food and Drink Index Using Fuzzy MCDM Approach. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 6(1), 1-19. <https://doi.org/10.20979/ueyd.650422>
- Arınç, K. (2017). UNESCO Yaratıcı Kentler Ağı için bir öneri: Bitlis gastronomi kenti. *Turkish Studies*, 12(26), 87–106. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.12424>
- Aydemir, İ. (2024). Tıp ve dişçilik hizmetlerinde finansal performans analizi: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası sektör analizleri. *Turkish Studies–Economics, Finance, Politics*, 19(1), 125–142. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.70230>
- Badem, A. (2023). Unutulmaya yüz tutan geleneksel bir Türk tatlısı olan kenevir helvası ve sürdürülebilir turizm açısından değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 18(2), 793–806. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.66401>
- Baran, Z. (2022). Geleneksel yemeklerde dijital gastronomi vizyonu. *Turkish Studies*, 17(4), 685–703. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.62028>
- Beyaz, F.S., Öcek, C., & Karadeniz, E. (2022). Konaklama ve yiyecek-içecek işletmelerinde finansal başarısızlık riski ve covid-19 salgınının etkisi. *Turizm Akademik Dergisi*, 9(2), 477-494.
- Beyazgül, M., Günay, F., Dalak, S., & Karadeniz, E. (2018). Yiyecek ve içecek şirketlerinin nakit dönüşüm sürelerinin analizi: Türkiye-İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri karşılaştırması. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 6(3), 334-351.
- Bozkurt, A. A., & Şimşek, A. (2024). BİST çimento sektörü işletmelerinin finansal performansının MEREC tabanlı WEDBA ve CoCoSo yöntemleriyle analizi. *Turkish Studies–Economics, Finance, Politics*, 19(3), 805–843. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.72707>

- Brigham, E.F. & Ehrhardt, M.C. (2013) *Financial management: Theory & practice*. Cengage Learning.
- Canlıtepe, F., & Saygın, O. (2024). Döviz kuru riski sermaye yapısı ilişkisi: Bist imalat sektörü örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sbe Dergisi*, 14(3), 1235–1252. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1469342>
- Ceylan, A., & Korkmaz, T. (2008). *İşletmelerde finansal yönetim*, 10. Basım, Ekin Kitabevi.
- Ceylan, S., & Gül, M. (2023). Stratejik karar olarak konkordato: Konkordato kararı alan ve BİST’te işlem gören bir işletmenin finansal tabloları üzerinde bir inceleme. *Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 35-57. <https://doi.org/10.54993/syad.1234663>
- Chambers, N., & Cifter, A. (2022). Working capital management and firm performance in the hospitality and tourism industry. *International Journal of Hospitality Management*, 102, 103144. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2022.103144>
- Çakmakoglu Arıcı, N., & Özdemir, G. (2021). Siyez buğdayının destinasyon pazarlaması açısından turistik bir ürün olarak değerlendirilmesi: Kastamonu, Türkiye örneği. *Turkish Studies - Social Science*, 16(1), 503–522. <https://doi.org/10.47356/TurkishStudies.49326>
- Çetin, K., & Küçükkömürler, S. (2024). Yerel mutfak çekiciliği ve öncüllerinin yerli turistlerin gastronomi deneyimi üzerindeki etkisi. *Turkish Studies*, 19(2), 507–529. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.71082>
- Delen, D., Kuzey, C., & Uyar, A. (2013). Measuring firm performance using financial ratios: A decision tree approach. *Expert Systems with Applications*, 40(10), 3970-3983. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2013.01.012>
- Dinçergök, B. (2023). Ekonomi politikası belirsizliğinin nakit oranlarına etkisi: BİST 100 endeksindeki firmalarda bir uygulama. *Business & Management Studies: An International Journal*, 11(3), 1206-1225.
- Ercan, F., & Yılmaz, Ö. (2022). Yiyecek içecek işletmelerinde QR menü uygulamalarının tüketiciler perspektifinden değerlendirilmesi. *Turkish Studies - Social Science*, 17(5), 1109–1131. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.64884>
- Erdoğan, N. Y. & Sayılğan, G. (2020). BİST imalat sektöründeki küçük boyuttaki ve orta ölçekteki işletmelerin sermaye yapısına etki eden faktörlerin kanonik korelasyon analizi ile karşılaştırmalı olarak incelenmesi, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 826–847. <https://doi.org/10.20491/isarder.2020.880>
- Erdoğan, M., & Yamaltdinova, A. (2018). Borsa İstanbul’a kayıtlı turizm şirketlerinin 2011-2015 dönemi finansal performanslarının TOPSİS ile analizi. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 19-36.
- Ergüven, M. H. (2015). Bir özel ilgi turizm çeşidi olarak gastronomi ve şarap turizmi: Trakya Bağ Rotası. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(2), 449–464. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8709>
- Erol, G., & Alaşhan, A. (2020). Özel günlerdeki geleneksel yemek anlayışının gastronomi açısından değerlendirilmesi: Ürgüp örneği. *Turkish Studies - Social Science*, 15(7), 3521–3538. <https://doi.org/10.47356/TurkishStudies.47496>
- Ertürk, M. (2019). 12 yaş altı çocuk sahibi ailelerin dışarıda yeme alışkanlıkları: KKTC örneği. *Turkish Studies - Economics, Finance, Politics*, 14(3), 1459–1480. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22835>

- Evirgen, A. E. (2024). ‘Atom Karınca’dan ‘Karışık Atom’a yiyecek içecek adlarında bir anlam değişmesi örneği: Atom. *Turkish Studies - Language and Literature*, 19(2), 505–516. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.73312>
- Gül, K., & Gül, M. (2021). Üniversite öğrencilerinin yiyecek içecek seçimini etkileyen faktörlerin analizi: Balıkesir Üniversitesi örneği. *Turkish Studies*, 16(1), 473–492. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.47656>
- Gündüz, C.P.B., Ibrahim, S.A., Ooi, C.W., & Galanakis, C.M. (2021). Transformation of the food sector: Security and resilience during the COVID-19 pandemic. *Foods*, 10(3), 497. <https://doi.org/10.3390/foods10030497>
- Haran, K.H., & Nandhini, M. (2025). Financial performance analysis of listed companies in food industry. In *Recent research in management, accounting and economics* (RRMAE) (pp. 52-55). Routledge.
- Helhel, Y., & Karasakal, S. (2017). Konaklama işletmelerinde çalışma sermayesi yönetiminin karlılık performansına etkisi: Borsa İstanbul’da (Bist) bir uygulama. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(3), 27-39. <https://doi.org/10.24010/soid.369902>
- Herawati, A. & Putra, A.S. (2018). The influence of fundamental analysis on stock prices: The case of food and beverage industries. *European Research Studies*, 21(3), 316-326.
- Huseynli, N., & Huseynli, B. (2023). Relationship between the BIST food and beverage index and the Stock Values of Coca-Cola içecek company. *Sosyoekonomi*, 31(57), 65–76. <https://doi.org/10.17233/sosyoekonomi.2023.03.04>
- Iotti, M., & Bonazzi, G. (2023). Financial sustainability in agri-food companies: The case of members of the PDO Parma Ham Consortium. *Sustainability*, 15(5), 3947. <https://doi.org/10.3390/su15053947>
- Işık, C., Türkkan, M., Marbou, S., & Gül, S. (2024). Stock Market Performance Evaluation of Listed Food and Beverage Companies in Istanbul Stock Exchange with MCDM Methods. *Decision Making: Applications in Management and Engineering*, 7(2), 35–64. <https://doi.org/10.31181/dmame722024692>
- Jackson, L.A., & Singh, D. (2015). Environmental rankings and financial performance: An analysis of firms in the US food and beverage supply chain. *Tourism Management Perspectives*, 14, 25-33.
- Kahraman, Y. E., & Çalışkan, Y. (2024). Borsa İstanbul'da işlem gören turizm işletmelerinin finansal performanslarının TOPSIS ve VIKOR metoduyla değerlendirilmesi. *Politik Ekonomik Kuram*, 8(3), 725-740. <https://doi.org/10.30586/pek.1499230>
- KAP, (2025). Kamuyu Aydınlatma Platformu, www.kap.org.tr (25/06/2025)
- Karadeniz, E., Dalak, S., Beyazgül, M., & Günay, F. (2016). Turizm alt sektörlerinin finansal performanslarının oran yöntemiyle karşılaştırmalı analizi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 16(49), 49-55.
- Karakaş, M. (2024). *Değişen makro ekonomik koşullarda firmaların finansmana erişimi: Sorun tespiti ve çözüm önerileri*. İstanbul Ticaret Odası.
- Karakuş, Y. (2021). Turizm, seyahat ve ağırlama alanlarında çok kriterli karar verme teknikleri kullanımı. *Journal of Tourism Research Institute*, 2(1), 33-46. <https://izlik.org/JA94UK93DF>

- Kazkodu, İ. (2024). Coğrafi işaretli yöresel ürünlerin gastronomik miras kapsamında değerlendirilmesi: Devrek Beyaz Baklava örneği. *Turkish Studies*, 19(4), 1653–1675. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.77565>
- Kızılgeçi, Ç. (2024). Sokak lezzetlerinin küresel gastronomideki yükselişi ve şehir kimliklerine etkisi. *Turkish Studies*, 19(6), 2475–2492. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.83047>
- Liceli, M.T., & İlban, M.O. (2024). Likiditenin finansal performansa etkisi: Yeme içme sektörü üzerine bir uygulama. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 12(3), 2176–2188.
- Mankan, E. (2017a). Dünyadaki gastronomi müzeleri üzerine genel bir değerlendirme. *Turkish Studies*, 12(13), 157–176. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.11339>
- Mankan, E. (2017b). Gastronomide yeni trendler: Yenilebilir böcekler. *Turkish Studies*, 12(13), 425–440. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.11431>
- Mankan, E. (2017c). Destinasyon pazarlamasında çekici bir faktör olarak Türkiye’deki gastronomi müzeleri örneği. *Turkish Studies*, 12(13), 641–654. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.11449>
- Marsha, N., & Murtaqi, I. (2017). The effect of financial ratios on firm value in the food and beverage sector of the IDX. *Journal of business and management*, 6(2).
- Nam, N.H.P., Tuyen, T.T.M. Impact of liquidity on capital structure and financial performance of non-financial-listed companies in the vietnam stock market. *Futur Bus J* 10, 126 (2024). <https://doi.org/10.1186/s43093-024-00412-7>
- Ören, V. E., & Şahin Ören, T. (2018). Gastronomi turizmi kapsamında sürdürülebilirlik: Ebem köftesi örneği. *Turkish Studies – Social Science*, 13(30), 151–162. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14741>
- Özçelik, H., & Kandemir, B. (2015). Bist’de işlem gören turizm işletmelerinin TOPSIS yöntemi ile finansal performanslarının değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(33), 97–114.
- Özşahin Koç, F., & Deran, A. (2024). Borsa İstanbul imalat sektöründe yer alan firmaların borçlanma maliyetlerinin finansal performansa etkisi üzerine araştırma. *Journal of Accounting and Taxation Studies*, 17(1), 73–98. <https://doi.org/10.29067/muvu.1395436>
- Rustam, M.A.A. (2022). Financial sustainability ratio and aspects that affect it. *Jurnal Akuntansi*, 26(1), 144. <https://doi.org/10.24912/ja.v26i1.822>
- Saputera, D., Saudi, M.H., & Sinaga, O. (2021). Analysis of financial performance on profit in the food and beverages sub sector company. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 12(8), 687–696.
- Sikveland, M., Xie, J., & Zhang, D. (2022). Determinants of capital structure in the hospitality industry: Impact of clustering and seasonality on debt and liquidity. *International Journal of Hospitality Management*, 102, 103172. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2022.103172>
- Süren, T., & Ateş, A. (2024). Yiyecek içecek işletmelerinde görülen farklı servis uygulamalarının müşteri değerlendirme sürecine yansımaları. *Turkish Studies*, 19(3), 1237–1258. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.69944>
- Swinnen, J., & McDermott, J.J. (2020). Covid-19 and global food security. *Eurochoices*, 19(3), 26–33. <https://doi.org/10.1111/1746-692x.12288>

- Şeyhanlıoğlu, H. Ö., & İleri, S. (2024). Midyat kentinde yer alan yiyecek-içecek işletmelerine yönelik Tripadvisor paylaşımlarının incelenmesi. *Turkish Studies*, 19(6), 2759–2785. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.86952>
- Temür, A.S. (2022). Borsa İstanbul turizm endeksi (XTRZM) firmalarının Entropi temelli ARAS, COPRAS VE TOPSIS yöntemleri ile finansal performans analizi. *Verimlilik Dergisi*(2), 183-212.
- Temür, G. (2022). BIST turizm sektöründeki işletmelerin finansal performanslarının çok kriterli karar verme teknikleri ile analizi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 182–200.
- Tepeli, Y. & Bayrakdaroğlu, A. (2023). Gıda, içecek ve tütün sektörü finansal analizi. In: Kılıç, Y. & Buğan, M. F. & Bayrakdaroğlu, A. (eds.), *Borsa İstanbul'da finansal analiz uygulamaları: Sektörler bazında incelemeler I*. Özgür Yayınları. <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub140.c1135>
- Tsai, J., Nguyen, N.H., Lin, M. (2022). Performance evaluation of food and beverage listed companies in Vietnam. *Computers, Materials & Continua*, 73(2), 3575–3593. <https://doi.org/10.32604/cmc.2022.030476>
- TÜİK, (2025). İşgücü İstatistikleri, 2024, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İsgucu-İstatistikleri-2024-54059> (20/06/2025)
- Türegün, N. (2022). Financial performance evaluation by multi-criteria decision-making techniques. *Heliyon*, 8(5), e09361. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e09361>
- Uçan Kayaalp, B. Z., & Aldemir, T. (2024). Türk mutfağına ait gastronomik unsurların ve sofrası kültürünün TV dizilerinde temsili: “Aile” dizisi örneği. *Turkish Studies*, 19(5), 483–505. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.80353>
- Ulutaş, M. (2019). Yenilikçilik ve değişime direnç ile algılanan performans arasındaki ilişki: Bişkek yiyecek içecek işletmeleri üzerine bir alan araştırması. *Turkish Studies - Social Science*, 14(4), 2597–2622. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.39224>
- Umar UH, Al-Faryan MAS (2024), "The impact of working capital management on the profitability of listed halal food and beverage companies". *Managerial Finance*, Vol. 50 No. 3 pp. 534–557, <https://doi.org/10.1108/MF-12-2022-0606>
- Wang, J., Wu, Y.-H., Yang, P.Y., & Hsu, H.-Y. (2023). Sustainable innovation and firm performance driven by fintech policies: moderating effect of capital adequacy ratio. *Sustainability*, 15(11), 8572. <https://doi.org/10.3390/su15118572>
- Yıldız, B., Yerdelen Kaygın, C., Yılmaz, T. (2020). İmalat sektöründeki işletmelerin finansal performanslarının ölçülmesi: bir veri zarflama analizi (VZA) uygulaması, *Turkish Studies - Economy*, 15(1), 613-628. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.39429>
- Yılmaz Özekenci, S. (2024). Financial performance measurement of companies in the BIST sustainability 25 index with LBWA and MEREC-based CRADIS methods. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, 11(3), 1184-1211. <https://doi.org/10.30798/makuiibf.1465069>

ETHICAL DECLARATIONS

Research and Publication Ethics

The author(s) declare that this manuscript is an original work prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The manuscript has not been previously published and is not currently under consideration for publication elsewhere. All sources used in the preparation of this study have been properly cited and referenced. The author(s) confirm that the work contains no plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data. The research findings are presented honestly and transparently in accordance with the principles of academic integrity.

Author Contributions

All authors have significantly contributed to the conception, design, analysis, and preparation of the manuscript. All authors have read and approved the final version of the manuscript and agree to its submission and publication.

Conflict of Interest

The author(s) declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author(s). Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author(s).

Copyright and Permissions

The author(s) confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

All authors confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR

Araştırma ve Yayın Etiği

Yazar(lar), bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan eder. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıflanmıştır. Yazar(lar), çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan eder.

Yazar Katkısı

Tüm yazarlar çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin hazırlanmasına önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuyup onaylamış ve yayımlanmasını kabul etmiştir.

Çıkar Çatışması

Yazar(lar), bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmış olabilir. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri yazar(lar) tarafından dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk yazar(lar)a aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Yazar(lar), telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan eder.

Yazar Onayı

Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuduklarını, onayladıklarını ve yayımlanmasını kabul ettiklerini beyan eder.